

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR KULTURVETENSKAP

GODTROGEN I SIN VAKSAMHET

En undersökning av konspirationsteorier i relation till begreppen godtrogenhet & vaksamhet, med hjälp av fall från QAnon.

Albin Larsson

Uppsats/Examensarbete:	20 hp
Program och/eller kurs:	MEK600
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt/2023
Handledare:	Andreas Nordin
Examinator:	Valeria Villegas Lindvall

ABSTRACT

Titel: Godtrogen i sin vaksamhet

Engelsk titel: Gullible in your vigilance

Författare: Albin Larsson

Termin och år: MEK600 - 2023

Institution: Institutionen för kulturvetenskap

Handledare: Andreas Nordin

Examinator: Valeria Villegas Lindvall

Nyckelord: Godtrogenhet, Vaksamhet, QAnon & Imageboards

This paper aims to analyze gullibility and vigilance within the context of conspiracy theories, primarily with the help of authors such as Hugo Mercier and Alberto Acerbi, as well as other relevant sources. Cases from QAnon will be the main focus of this paper, in the hope that they can shed light on the relationship between gullibility, vigilance, and conspiracy theories. QAnon believers hold many beliefs, but the core one is that the world is being controlled by a satanist deep state that seeks to enslave humanity. The question is, how do they come to believe such things? The QAnon movement strategically implements various tactics and strategies to manipulate the cognitive processes humans use to navigate information, resulting in the disruption of families, friendships, and even the American political system. This paper will examine these tactics and strategies in relation to gullibility and vigilance within conspiracy theories, with QAnon as a case study.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	5
1.1 INTRODUKTION	5
1.2 Bakgrund till val av ämne	6
1.3 SYFTE, FRÅGESTÄLLNINGAR	7
1.4 Avgränsningar	7
1.5 TIDIGARE FORSKNING	7
1.5.1. VIKTIGA BEGREPP	10
1.5.2. DEN TEORI/ DE TEORIER SOM ANVÄNDS	11
1.6 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	12
1.7 MATERIAL OCH METOD	14
1.7.1.METOD	14
1.7.2 MATERIALETS FORMAT I DIGITAL MEDIA	14
1.7.3 SOCIALA METODER KRING DEN DIGITALA MEDIAN	15
1.7.4 KULTURELLA BETYDELSER OCH IDEOLOGIER	15
1.8 ETISKA HÄNSYNTAGANDEN	15
1.9 KOPPLING TILL MEK-PROGRAMMET	16
2. FALLSTUDIE/UNDERSÖKNING/ANALYS	16
2.1 4CHAN	17
2.2 ANONS	17
2.3 PRESENTATION AV MATERIAL SOM LIGGER TILL GRUND FÖR ANALYS	18
2.4 FÖRTYDLIGANDE AV UTTRYCK INOM 4CHAN	18
2.5 INLÄGG #1 & #2	19
2.6 LIVE ACTION ROLE-PLAY	21
3. ANALYS	23
3.1 KULTURELLA BETYDELSER OCH IDEOLOGIER	23
3.1.1 BAKA KAKA	23
3.1.2 Q CLEARANCE	24
3.1.3 AMERIKANSK IDENTITET	25
3.1.4 AMERIKANSK POLITIK	25
3.1.5 R v D	26
3.2 MATERIALETS FORMAT I DIGITAL MEDIA - 4CHAN	27
3.2.1 ANONYMITET ONLINE	27
3.2.2 ECHO-CHAMBER	28
3.2.3 KÄLLAN TILL KÄLLAN	28

3.3 SOCIALA METODER KRING DEN DIGITALA MEDIAN	29
3.3.1 ORDNING OCH KAOS	30
3.2.3 JA, GUD JA	30
4. SLUTDISKUSSION	31
4.1 EV. VIDARE FORSKNING	34
5. KÄLLOR, MATERIAL OCH LITTERATURLISTA	35
5.1 OTRYCKTA KÄLLOR	35
5.2 TRYCKTA KÄLLOR	36
5.3 BILAGOR	37

1. INLEDNING

1.1 INTRODUKTION

Under Covid-19-pandemin observerades en ökning av mediauppmärksamhet mot konspirationsteorier, huvudsakligen centrerad i Amerika.¹ Trots att mediauppmärksamheten ökade, påpekar C.R. Westmark och A.M McMahon i sin text: *“Identifying QAnon Conspiracy Theory Adherent Types”* att antalet människor som tror på konspirationsteorier inte ökade i antal under pandemin, utan det som ökade var enbart det utrymme det fick i media.² Men faktumet kvarstod att individer från stora delar av världen befann sig nedsänkta i ett komplext nät av trosuppfattningar, inklusive de som sprids av QAnons konspirationsteori. Trots att de saknade någon personlig anknytning till exempelvis QAnon eller amerikansk politik för den delen, antog dessa individer helhjärtat teorins grunder och doktriner som sanning. Följaktligen blev de av många utomstående stigmatiserade som godtrogna, ointelligenta och utbildade. Icke desto mindre svarade QAnon-anhängare senare genom att hävda att de som inte trodde på teorin i själva verket var “får”, och accepterade blint vad Q:s motståndare ville att de skulle tro. Ur deras perspektiv var det de icke-troende som var de godtrogna.

I denna uppsats kommer fokus som sagt ligga på godtrogenhet och mänsklig vaksamhet inom konspirationsteorier. Genom olika fall som rör den högerextremistiska QAnon-rörelsen kommer en analys genomföras som speglar tidigare nämnda ämne. Dessa fall kommer att hjälpa uppsatsen med att öka förståelsen av ämnet och på ett effektivt sätt kartlägga relationen mellan godtrogenhet, vaksamhet och konspirationsteorier. En författare vid namn Van Badham publicerade 2022 boken *“QAnon and on”* som dokumenterar och gör nedtramp i hela QAnons livshistoria, från den absoluta början runt 2014 fram tills 2022.³

För att summera vad QAnon är så är det en rörelse som har sina direkta rötter i en tidigare konspirationsteori som fick namnet Pizzagate.⁴ QAnon är byggt runt påståenden som kom ur en anonym källa vid namn Q, som gjorde inlägg på hemsidan 4Chan.⁵ Det började genom att en användare på det anonyma, helt öppna och icke begränsade forumet “4chan” publicerade och angav sig för att vara “Q Clearance Patriot” som sedan fick smeknamnet Q. Q påstod sig vara en högre regeringstjänsteman med ett speciellt tillstånd som kallas just Q Clearance. Q hävdade att hen hade sekretessbelagd information som involverade Trump-administrationen och dess politiska motståndare i USA.⁶ Konspirationen kommer alltså ur en anonym källa, på ett anonymt forum, utan konkreta källor att visa upp. QAnon-rörelsen kommer alltså ur anonyma påståenden baserat på hemliga dokument som ingen sett. QAnon-rörelsen tror baserat på detta att världen styrs av en grupp så kallade satanistiska kabaler som bedriver människohandel och även en barnsexhandelsring. Denna grupp kabaler skall tillsammans konspirera mot USA:s före detta president Donald Trump under hans mandatperiod.⁷

¹ Westmark, C.R. and McMahon, A.M. (2022) s.607. ‘Identifying QAnon Conspiracy Theory Adherent Types’, *New Political Science*, 44(4), pp. 607–627. Available at: <https://doi.org/10.1080/07393148.2022.2129927>.

² Westmark, C.R. and McMahon, A.M. (2022) s.607.

³ Badham, Van. (2022). ‘*QAnon and On : A Short and Shocking History of Internet Conspiracy Cults*’ *ardie Grant Books*.

⁴ Badham, Van. (2022) s. 142

⁵ Ibid. s.17

⁶ Ibid. s.169

⁷ Ibid. s.248

De satanistiska kabalerna fick namnet “Den djupa staten” och det var enligt QAnon de som styrde planeten och hade därav kopplingar och fotspår i alla delar av världen.⁸ Uttrycket “kabler” härstammar från ett engelskt ministerium vid namn “The Cabal Ministry” som mellan 1667 och 1674 hade stort inflytande över den dåvarande engelska kungen. Idag har uttrycket dock fått en mindre specifik innebörd då de istället används främst för att beskriva en hemlig eller inflytelserik grupp av människor, särskilt inom politik, näringsliv eller media. QAnon ansåg att Trump förde ett heligt krig, i vilket han kämpade tappert mot denna djupa stat. Trump var mannen som den så kallade motståndsrörelsen “de vita hattarna” hade valt ut att ta strid mot denna djupa stat och befria mänskligheten från deras kontroll och herravälde.¹⁰ Påståenden som kommer ur QAnon kan för många låta helt bisarra men enligt en artikel som nyhetsmagasinet Vice publicerade under 2021 så var dessa påstående för cirka 30 miljoner människor en självklarhet.¹¹

1.2 BAKGRUND TILL VAL AV ÄMNE

Människorna som diskuteras som följare av QAnon i denna text och även i andra forum är nödvändigtvis inte onda eller korkade människor. Människorna i mångas närhet som fastnade i QAnon-träsket var sannolikt fina människor som har förmåga att visa omsorg och kärlek. Speldesignern Reed Berkowitz har skrivit mycket om QAnon och även just människorna inom rörelsen. I en podcast han medverkade i 2021 lyfte han att många av människorna inom QAnon-rörelsen faktiskt är där för att de försöker rädda världen från en hemsk djup stat som begår extrema brott mot mänskligheten.¹² De tror att barn smugglas, våldtas och mördas och de vill göra något åt det och drivs av tanken att sätta stopp för sådana hemskheter. Kan man då verkligen klandra någon från att vilja göra gott och rädda världen från en satanistisk djup stat? Ja, skäligen kan man det, då rörelsen i samma veva bidrar till att destabilisera den amerikanska demokratin.

De är också människor som fastnat i ett kaninhål som bara fortsätter suga ner en tills deras ontologi står helt på ända och deras nära och kära tar avstånd från dem. Allt de har kvar är QAnon och QAnon skänker dem en mening och ett syfte, de är hjältar som räddar världen från ondska (tror de). Efter läsningen av litteraturen från författarna Hugo Mercier och Alberto Acerbi framträdde ett perspektiv som handlade om varför och hur människor börjar tro och engagera sig i konspirationsteorier vilket gav en ökad inspiration för att välja just konspirationsteorier i relation till godtrogenhet och vaksamhet. Personerna som engagerar sig för konspirationsteorier är fortfarande människor vilket är viktigt att komma ihåg och förhoppningsvis kommer denna text med hjälp av bland annat Mercier och Acerbi, kunna förklara och peka på hur det kan komma sig att goda och oskyldiga människor kan manipuleras och vägledas till att hamna på en plats i livet där den enda tryggheten är en anonym identitet som skänker en falsk illusion av mening till livet.

⁸ Badham, Van. (2022) s.248

⁹ ‘The Cabal History, Members, Rise & Fall, Facts and Worksheets’ (2021) *School History*, 14 October. Available at: <https://schoolhistory.co.uk/early-modern/the-cabal/> (Accessed: 19 April 2023).

¹⁰ Badham, Van. (2022) s.208

¹¹ Gilbert, D. (2021) ‘Over 30 Million Americans Believe in QAnon’s Most Outrageous Conspiracy’, *Vice*, 27 May.

<https://www.vice.com/en/article/4avx99/over-30-million-americans-believe-in-qanons-most-outrageous-conspiracy>

¹² Berkowitz, Reed (2021) ‘A Game Designer’s Analysis Of QAnon’, *curiouser institute*, 11 January. Available at: <https://medium.com/curiouserinstitute/a-game-designers-analysis-of-qanon-580972548be5> (Accessed: 14 March 2023).

1.3 SYFTE & FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med denna uppsats är att genomföra en analys och utöka förståelsen av begreppen godtrogenhet och vaksamhet i relation till konspirationsteorier. Detta kommer att uppnås genom att utforska viktiga händelser och fenomen från QAnons historia, med målet att ta itu med följande två frågeställningar där det finns en som är den huvudsakliga frågeställningen och en sekundär mer specifik frågeställning:

Den huvudsakliga frågeställning som uppsatsen kommer att hantera är:

- *Hur används principer om desinformation, godtrogenhet och vaksamhet, baserat på Mercier och Acerbi, aktivt inom konspirationsteorier, i specifika fallet av QAnon?*

Den sekundära frågeställning som uppsatsen kommer att hantera är:

- *Kan den mänskliga vaksamheten strategiskt vändas för att tillslut börja lita på anonyma påståenden som kommer ut på en så kontroversiell sida som 4chan?*

1.4 AVGRÄNSNINGAR

Med ett mål av att kunna hålla uppsatsen relevant och konkret kommer ett antal avgränsningar göras i form av att aktivt välja bort vissa infallsvinklar som inte är relevanta till uppsatsens syfte. QAnon har haft ett stort inflytande på den amerikanska demokratin och även det politiska valet. Den aspekten är dock inte relevant när det kommer till denna undersökning om det inte har med olika strategier för att manipulera den mänskliga vaksamheten att göra. Även faktumet att QAnon enligt den Amerikanska staten, taktiskt användes som ett vapen för att försvaga och förstöra för den Amerikanska demokratin kommer utlämnas för att uppsatsen skall kunna hållas inom de ramar som den ämnar verka inom.

Det finns enormt många fall från QAnon som är relevanta men med intentionen att förenkla förståelsen av uppsatsen kommer det primära fallet som analyseras vara de två QAnon-inläggen som fick störst uppmärksamhet, samt på ett sätt låg till grund för rörelsens skapande. Även ett tredje fall som är ett fenomen inom QAnons onlinekultur som kallas "Live Action Role-Playing". De båda har medverkat till vad som idag är Q och inläggens språk samt format, möjliggör för en konkret analys i förhållande till uppsatsens metodologiska och teoretiska ramverk. Det huvudsakliga fokuset kommer att ligga på vilket sätt människor som börjat engagera sig i QAnon, kan komma att lita på påståenden som för allmänheten är absurda, ogrundade och ologiska.

1.5 TIDIGARE FORSKNING

Den tidigare forskning inom ämnet av uppsatsen är bred och begrepp samt fenomen som godtrogenhet, vaksamhet, konspirationsteorier och QAnon har alla fält som forskats inom, före denna uppsats skrivs. Bland annat har det gjorts forskning inom fält som psykologi, media, estimologi, kultur och samhälle med mera. Följande inlägg är en redovisning av några av de bidrag som hjälper föra vidare forskning inom fältet som rör denna uppsats.

"The Psychology of Conspiracy Theories" är en artikel som publicerades 2017 och är skriven av Karen M. Douglas, Robbie M. Sutton och Aleksandra Cichocka som undersöker de psykologiska faktorer som bidrar till tron på konspirationsteorier.¹³ Artikeln ger en överskådlig bild av de olika kognitiva fördomar och tillvägagångssätt som kan få individer att acceptera konspirationsteorier. De tar även upp diskuterar begrepp som bekräftelsebias, tillgänglighetsheuristiken och proportionalitetsbias i relation till konspirationsteorier. I boken diskuterar också hur personlighetsdrag som "öppenhet för erfarenheter" och "misstro mot auktoriteter" kan göra individer mer mottagliga för konspirationsteorier. Utöver det utforskar artikeln de sociala och kulturella faktorer som bidrar till utvecklingen och spridningen av konspirationsteorier. Boken menar att konspirationsteorier kan ses som ett sätt att hantera känslor av maktlöshet och osäkerhet, och att de ofta uppstår i sammanhang där det saknas förtroende för institutioner och auktoritetspersoner. Även potentiella konsekvenser av att tro och följa konspirationsteorier, både för individer och för samhället som helhet diskuteras i boken.

Året efter, alltså 2018, kom boken *"LikeWar: the weaponization of social media"* ut som är skriven av forskarna Peter W. Singer och Emerson T. Brooking,¹⁴ där de undersöker den inverkan som desinformation och konspirationsteorier har på politik och samhälle, med särskilt fokus på sociala mediers roll. De hävdar att sociala medier har blivit ett kraftfullt verktyg för att sprida desinformation och propaganda, samt att detta har haft en stor inverkan på politiska kampanjer och den allmänna opinionen runt om i världen. Psykologin bakom varför människor är mottagliga för konspirationsteorier och desinformation, och den roll som sociala mediers algoritmer spelar för att förstärka dessa föreställningar, är även ett genomgående tema i boken.

Albero Acerbi släppte år 2019 boken *"Cultural evolution in the digital age"* där han fokuserar och riktar in sig på den digitala aspekten av kulturell evolution. I boken diskuteras relevanta ämnen till denna uppsats i form av desinformationsspridning online, Echo Chambers och kanske viktigaste av allt varför folk aktivt söker sig till desinformation.¹⁵ Acerbis arbete bidragit till en bättre förståelse av samspelet mellan kultur, kognition och evolution, och har gett nya insikter om de mekanismer som formar mänskligt beteende och kommunikation.

Desinformation kan enligt Acerbi ge en känsla av ordning och mening i en kaotisk och osäker värld vilket är något som Mercier bygger vidare på i sin bok *"Not Born Yesterday"* som släpptes året efter där han diskuterar ämnen som godtrogenhet och epistemisk vaksamhet. När det kommer till information är människan enligt Mercier inte godtrogen, utan istället väldigt skeptisk till ny information tack vare den inbyggda kognitiva vaksamheten mot ny information. Han diskuterar även hur vaksamheten ter sig i människors vardag och i relation

¹³ *The Psychology of Conspiracy Theories* - Karen M. Douglas, Robbie M. Sutton, Aleksandra Cichocka, (2017). Available at: <https://journals-sagepub-com.ezproxy.ub.gu.se/doi/10.1177/0963721417718261> (Accessed: 8 May 2023).

¹⁴ Singer, P. W. & Brooking, Emerson T. (2018). *LikeWar: the weaponization of social media*. First Mariner Books edition. Boston: Mariner Books, Houghton Mifflin Harcourt

¹⁵ Acerbi, Alberto (2019). *Cultural evolution in the digital age*. First edition Oxford: Oxford University Press

till dagens informationssamhälle.¹⁶ Hugo Merciers forskning har bidragit till en bättre förståelse för de kognitiva och sociala processer som ingår i resonemang, argumentation och samarbete. Hans arbete har bidragit till att belysa styrkorna och begränsningarna hos mänskliga resonemangsförmågan, och har gett nya insikter om karaktären av socialkognition och dess roll i mänsklig evolution.

En bok som rör liknande ämnen som de två tidigare nämnda är David Robert Grimes bok *“The irrational ape : why we fall for disinformation, conspiracy theory and propaganda”* från 2020, som undersöker orsaker till varför människor är mottagliga för desinformation, konspirationsteorier och propaganda, och hur denna sårbarhet kan få allvarliga konsekvenser för individer och samhället som helhet.¹⁷ Boken undersöker teknik samt sociala mediers roll när det kommer till att förstärka spridningen av desinformation och propaganda, och föreslår strategier för att förbättra media-navigation och kritiskt tänkande. Sammantaget ger "The Irrational Ape" värdefulla insikter och ökad förståelse för varför desinformation och konspirationsteorier fortsätter att ha en så kraftfull närvaro inom vår kollektiva och digitala värld.

En bok som täcker ett brett spektrum av ämnen relaterade till konspirationsteorier, inklusive deras ursprung, egenskaper, funktioner och effekter på individer och samhälle, är; *“Routledge Handbook of Conspiracy Theories”*. Det är en omfattande referensbok som ger en tvärvetenskaplig översikt över konspirationsteorier som ett socialt och kulturellt fenomen. Den bidrar med en grundlig och insiktsfull analys av den komplexa och ofta kontroversiella världen av konspirationsteorier.¹⁸

En artikel vid namn *“QAnon—Religious Roots, Religious Responses”*. som skrev av Sarah Louise MacMillen och Timothy Rush och publicerade i Journal of Religion and Popular Culture år 2021, utforskar de religiösa aspekterna av QAnon-konspirationsteorin och hur religiösa samfund har reagerat på dess spridning.¹⁹ Författarna hävdar att QAnon bygger på apokalyptiska teman som finns i olika religiösa traditioner och att dess tilltal ofta är kopplat till en känsla av andlig krigföring och en önskan om ett gudomligt ingripande i världsliga angelägenheter. Artikeln undersöker också hur olika religiösa grupper, såsom evangeliska kristna och progressiva kristna, har reagerat på QAnon, där vissa fördömer det som ett farligt kätteri och andra försöker engagera sig med dess anhängare i dialog och utbildning. Sammantaget ger artikeln en insiktsfull analys av de religiösa dimensionerna av QAnon och dess inverkan på olika religiösa samfund.²⁰ Även i denna uppsatsen kommer QAnons mer religiösa drag att diskuteras men då i en aspekt av Godtrogenhet och vaksamhet.

För att konkretisera och bredda förståelsen av QAnons olika strategier och tillvägagångssätt uppstod behovet av en mer direkt liknelse. Just den liknelsen kommer Reed Berkowitz med, då han 2021 i sin artikel *“A Game Designer’s Analysis Of QAnon”* argumenterar för att

¹⁶ Mercier, Hugo (2020). *Not born yesterday: the science of who we trust and what we believe*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press

¹⁷ Grimes, D.R. (2020) *The irrational ape : why we fall for disinformation, conspiracy theory and propaganda*. London: Simon & Schuster

¹⁸ Butter, Michael & Knight, Peter (red.) (2021). *Routledge handbook of conspiracy theories*. Abingdon, Oxon: Routledge

¹⁹ MacMillen, S.L. and Rush, T. (2022) ‘QAnon—Religious Roots, Religious Responses’, *Critical Sociology*, 48(6), s. 989–1004. Available at: <https://doi.org/10.1177/08969205211063565>.

²⁰ Ibid

QAnon är mer än bara en politisk rörelse eller en konspirationsteori; det är ett sofistikerat spel, ett så kallat "Live, Action Role-Playing game" som spelar på och utnyttjar djupa mänskliga begär i sökandet av mening, syfte och gemenskap.²¹

I dagens media och informationssamhälle går det fort och är extremt saturerat, vilket lyser på vikten att i en uppsats som denna kunna ha en slags karta och guidning genom allt. Där kommer Van Badhams bok "*QAnon and on*" som släpptes 2022 in i bilden, där hon kartlägger hela QAnons livshistoria från rörelsens rötter till nutid i sin bok. Hon pekar ut fall för fall och presenterar även en bredare bild över vad olika slutsatser dragna av QAnon kommer från, även hur QAnon användes som ett vapen för att slå en kil mellan olika politiska faktorer inom det amerikanska samhället.²²

1.5.1. Viktiga begrepp

I uppsatsen behandlas flera begrepp som är viktiga för att förstå den diskussion och argumentation som förs. Nedan följer en kort redogörelse för de mest relevanta begreppen. Observera att definitionerna av de två första begreppen, "godtrogenhet" och "epistemisk vaksamhet", hämtas från Hugo Merciers bok "*Not Born Yesterday*". Detta för att Hugo Merciers teori rörande just godtrogenhet och epistemisk vaksamhet utgör en av de teoretiska utgångspunkterna för denna uppsats. Det är också Merciers tolkning och definition av begreppen som kommer att användas i uppsatsen när dessa begrepp behandlas.

- **Godtrogenhet** - *I boken "Not Born Yesterday" av Hugo Mercier förklaras godtrogenhet som ett beteende av att tro på information utan tillräckliga bevis, ofta på grund av bristande kritiskt tänkande eller skepsis. Någon som är godtrogen är alltför tillitsfull och tenderar att tro på saker utan att ifrågasätta deras giltighet.*²³
- **Epistemisk vaksamhet** - *En evolutionärt inrotad mänsklig försiktighet mot ny information och praktiker. Ett instinkt som hjälper människan att avgöra vem/vad som är bäst lämpat att tro och lita på.*²⁴
- **Konspirationsteori** - *En komplott eller sammansvärjning, syftar på ett hemligt samarbete mellan en grupp individer med dunkelt, olagligt eller illasinnat syfte.*²⁵
- **Imageboard** - *Ett typ av anonymt internetforum som fokuserar på att lägga upp bilder; ofta vid sidan av text och diskussion, där en "everything goes"-mentalitet finns.*²⁶
- **Djup Stat** - *Idén om en Deep State antyder att det finns en hemlig eller dold maktstruktur som verkar bakom kulisserna, och att denna struktur är ansvarig för att forma eller till och med kontrollera de synliga handlingarna hos förtroendevalda och offentliga institutioner.*²⁷

²¹ Berkowitz, Reed (2021)

²² Badham, Van. (2022)

²³ Mercier, Hugo (2020) s.1.

²⁴ Ibid. s.9.

²⁵ *Definition of CONSPIRACY THEORY* (2023). Available at:

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/conspiracy+theory> (Accessed: 19 April 2023).

²⁶ Badham, Van. (2022) s.43

²⁷ Ibid. s.40

1.5.2 DEN TEORI/ DE TEORIER SOM ANVÄNDS

I denna uppsats används två huvudsakliga teorier från författarna Hugo Mercier, som har skrivit boken *Not Born Yesterday*, och Alberto Acerbi, som har skrivit *Cultural Evolution in the Digital Age*. Dessa två verk och de teorier som diskuteras i dem har redan behandlats och analyserats under utbildningen inom MEK-programmet där denna uppsats skrivs. De valdes ut på grund av deras relevans för uppsatsens syfte, eftersom de ger konkreta svar och relevanta kopplingar. Dessa två teorier var även den huvudsakliga inspirationen bakom valet av ämne för uppsatsen. Det var även de teoretiska utgångspunkterna som var mest relevanta för ämnet av just godtrogenhet och vaksamhet i förhållande till konspirationsteorier på digitala medier som var det huvudtema som låg till grund för valet av ämnet.

I avsnittet som handlade om tidigare forskning av fältet har båda dessa teorier lyfts redan men följande är en kort summering av båda och även hur och på vilket sätt de båda är relevant för just denna uppsats. I "Cultural evolution in the digital age" fokuserar Acerbi på den digitala aspekten av kulturell evolution, med fokus på begrepp som desinformationsspridning online, Echo Chambers och varför människor aktivt söker sig till desinformation. Enligt Acerbi kan konspirationsteorier skänka en falsk ordning och mening i en kaotisk värld till sina följare. Acerbis teorier syftar till att bidra med en förklaring till varför människor tror och sprider desinformation, vilket är relevant för denna uppsats som ämnar analysera och utöka förståelsen av begreppen godtrogenhet och vaksamhet i relation till konspirationsteorier. Eftersom godtrogenhet och vaksamhet är begrepp som rör hur människor tror och hanterar information som kommer från andra, är det viktigt att förstå varför människor söker sig till desinformation och konspirationsteorier, vilket Acerbis teorier diskuterar, för att uppnå syftet med uppsatsen.

I denna uppsats fokuseras det på begreppen godtrogenhet och vaksamhet, som är centrala i Merciers teori om människans förhållande till ny information. Mercier hävdar att människan inte är godtrogen i sin natur och att konspirationsteoretiker därför inte kan betraktas som godtrogna. Godtrogenhet innebär i korthet att vara benägen att luras eller bli vilseledd, ofta på grund av bristande kritiskt tänkande eller skeptisk förmåga. En godtrogen person tenderar att vara alltför tillitsfull och tror på saker utan att ifrågasätta deras giltighet. Kopplingen mellan godtrogenhet och konspirationsteorier blir intressant eftersom man kan argumentera för att personer som tror på konspirationsteorier är godtrogna och benägna att tro på falsk information utan att vara skeptiska. Istället för att vara godtrogna är människor enligt Mercier vaksamma och skeptiska till ny information och påståenden.

Merciers teori är relevant för uppsatsens syfte och frågeställningar eftersom den bidrar med konkreta exempel på mänskliga och kognitiva beteenden som spelar in när det gäller att ta till sig och bedöma trovärdigheten i ny information. Detta är särskilt relevant för de som aktivt engagerar sig i konspirationsteorier, eftersom dessa personer ofta utmanar etablerade sanningar och ifrågasätter den gängse uppfattningen om vad som är sanningsenligt eller inte. Genom att använda Merciers teori som grund för att undersöka människans förhållande till ny information och hur det påverkar deras inställning till konspirationsteorier, kan uppsatsen bidra till en ökad förståelse för de kognitiva och psykologiska mekanismerna som ligger bakom konspirationsteorier och varför vissa människor är mer mottagliga för dem än andra.

1.6 Teoretiska utgångspunkter

För att ge en ökad förståelse till varför dessa två författares teorier kommer att ligga till grund för de teoretiska utgångspunkterna i uppsatsen, kommer följande avsnitt vara en summering av båda författarnas teoretiska bidrag som är relevanta till denna uppsatsens syfte. Därav kommer detta avsnitt att presenteras de teoretiska utgångspunkter som uppsatsen kommer att förhålla sig till. Det är just dessa utgångspunkter som kommer att ligga till grund för den analytiska delen som rör QAnon i avsnittet "3. Analys". De kommer att användas med målet att utforska de principer av vaksamhet och godtrogenhet som finns inom QAnon-rörelsen. De teoretiska utgångspunkterna presenterar pålitliga och reviderade påståenden och argument som hjälper till att förklara de två stora tematiska begreppen i denna uppsats: Godtrogenhet och Vaksamhet.

Godtrogenhet och vaksamhet har sannolikt blivit ett framträdande inslag i QAnon-rörelsen, en högerextrem konspirationsteori som håller fast vid den för många bisarra tron att en hemlig kabal av mäktiga eliter, inklusive politiker och kändisar, är inblandade i en världsomspännande barnhandel och systematiska satanistiska övergrepp. Trots bristen på bevis för att stödja sina påståenden, fortsätter QAnon-rörelsen att locka till sig ett stort antal följare, och dess inflytande har till och med spridit sig in i mainstream-politiken.²⁸ Teorierna från Hugo Mercier, en kognitionsforskare och filosof, hjälper till att kasta ljus över varför människor är mottagliga för att tro på sådana konspirationsteorier. Han hävdar att i motsats till tidigare uppfattningar är människor inte godtrogna och intressant nog lider av sina egna svårigheter att lita på andra.²⁹ Detta kallar han för att människan har en så kallad epistemisk vaksamhet till information.³⁰

Hugo Mercier beskriver i boken fenomenet epistemisk vaksamhet, som relaterar till hur människor utvärderar informationens trovärdighet och dess källors tillförlitlighet.³¹ Människor är kapabla att utvärdera trovärdigheten hos information och källor, och tenderar att göra det i större utsträckning när insatserna är höga eller när det finns anledning att tvivla på den information som presenteras. Epistemisk vaksamhet försöker hela tiden avgöra i vilken grad information kan anses vara trovärdig då den kommer från en individ eller grupp.³² Detta bestäms av en mängd olika faktorer, inklusive källan till informationen, innehållet i informationen och det sammanhang i vilket den presenteras.³³ Till exempel kommer information som presenteras av en pålitlig myndighet eller från en ansedd källa sannolikt att anses vara mer trovärdig än information som presenteras av en okänd eller otydlig källa.

Det finns även fall där vaksamheten inte riktigt lyckas bedöma rätt och man kan röra sig in i något som kan kallas för godtrogenhet. Det å andra sidan, hänvisar till tendensen att acceptera information utan mycket granskning eller kritisk utvärdering.³⁴ Detta tenderar att inträffa när individer presenteras med information som bekräftar deras redan existerande övertygelser eller fördomar, eller när de befinner sig i en situation där de känner press att anpassa sig till andras åsikter.³⁵ Han hävdar som sagt att människor tenderar att söka information som

²⁸ Badham, Van. (2022) s.8

²⁹ Mercier, Hugo (2020).s 88.

³⁰ Ibid. s. introduction xv.

³¹ Ibid. s. 15.

³² Ibid..s.28

³³ Ibid..s. introduction xvi

³⁴ Ibid. s.1

³⁵ Ibid. s. introduction xv.

bekräftar deras övertygelser och ignorera information som motsäger dem, ett fenomen som kallas "bekräftelse bias". Denna partiskhet leder enligt Mercier till att människor blir förankrade i sin tro, även inför bevis på motsatsen.³⁶

Alberto Acerbi har en teori som rör felaktig information och dess spridning. Han hävdar att människor som sprider och interagerar med felaktig information gör det till stor del för att de vill hitta likasinnade.³⁷ Han påstår även att människor, som alla andra levande varelser, genom evolutionära framsteg strävar efter överlevnad³⁸ och kan genom det tendera att tro på konspirationsteorier och andra former av uppenbart felaktig information eftersom den ger en känsla av ordning och förståelse i nutidens digitala och allt mer informationskomplexa värld.³⁹ Enligt Acerbis har människor en medfödd önskan att hitta mönster och samband i omvärlden, och denna önskan kan leda till att de ser eller inbillar sig se samband där det inte finns några.⁴⁰ Även hur människor i relation till information är mer benägna att tro på den, om den är mer åt den negativa naturen.⁴¹ Konspirationsteorier som QAnon använder också just ett sådant narrativ som förklarar komplexa händelser i enkla termer, vilket ger en känsla av klarhet och koherens till en värld som kan vara förvirrande och överväldigande. Acerbis teori om felaktig information hjälper till att förklara varför människor faller för konspirationsteorier. Önskan att hitta mönster och kopplingar i världen kan få människor att se kopplingar där det inte finns, och behovet av tydlighet och sammanhållning kan göra konspirationsteorier som QAnon mycket tilltalande.

QAnon-rörelsen utgör då rimligtvis ett utmärkt exempel på kraften hos konspirationsteorier och även en bra källa för analys då QAnon och personerna bakom sannolikt måste vara enormt skickliga på att skapa en känsla av ordning och mening i en kaotisk värld. Även relevant till denna uppsats är Acerbis förklaring av echo-chambers där han förklarar att en echo-chamber är en situation där människor endast exponeras för information och åsikter som förstärker deras befintliga övertygelser och perspektiv. Med andra ord, människor i en echo-chamber hör bara ekon av sina egna övertygelser, snarare än att de utsätts för en mängd olika åsikter och information. Problemet med Echo-Chambers är att de kan leda till polarisering och oförmåga att engagera sig i produktiva diskussioner med dem som har olika åsikter. Genom att bara höra och se information som bekräftar deras övertygelse kan människor bli mer förankrade i sina åsikter och mindre villiga att överväga alternativa perspektiv. Detta kan bidra till ett sammanbrott i kommunikation och förståelse mellan olika grupper, vilket kan få negativa samhällskonsekvenser.⁴²

Detta avsnittet har förhoppningsvis förtydligat hur de teoretiska utgångspunkterna är viktiga och relevanta för denna uppsats som rör principer om godtrogenhet och vaksamhet inom konspirationsteorier, särskilt i fall av QAnon. Eftersom teorierna diskuterar fenomen som epistemisk vaksamhet, godtrogenhet och bekräftelsebias som hjälper till att förklara varför människor är benägna att tro på konspirationsteorier som QAnon. Hugo Merciers bok beskriver hur människor utvärderar informationens trovärdighet och dess källors

³⁶ Mercier, Hugo (2020).s.58.

³⁷ Acerbi, Alberto (2019). s.122

³⁸ Ibid. s.141

³⁹ Ibid. s. 142

⁴⁰ Ibid. s. 136

⁴¹ Ibid. s. 138

⁴² Ibid. s. 96-100

tillförlitlighet, vilket hjälper till att förklara varför vissa människor blir godtrogna och accepterar information utan mycket granskning eller kritisk utvärdering. Alberto Acerbis teori om desinformation förklarar också varför människor tenderar att tro på konspirationsteorier och andra former av felaktig information då den ger en känsla av ordning och förståelse i en allt mer informationskomplex och kaosartad värld. Teorierna kan därav bidra till en djupare förståelse av principerna om godtrogenhet och vaksamhet och deras relevans för konspirationsteorier, särskilt QAnon.

1.7 MATERIAL OCH METOD

För att kunna diskutera godtrogenhet, epistemisk vaksamhet och desinformation online kommer en analysmetod från mediaantropologen Anna Christina Pertierra användas på olika fall som rör just QAnon-rörelsen. Med hjälp av hennes metod och tidigare nämnda teorier kommer det förhoppningsvis att besvara tidigare nämnda frågeställningar. Anna Christina Pertierra är en kulturanthropolog som har studerat digital kultur och media. Hon förklarar i sin bok *“Media anthropology for the digital age”* att den skall fungera som en karta över den komplexa hatkärleksrelation som antropologi och medieforskning har, samt har haft över åren och hur/varför de har förändrats och integreras i varandra.⁴³

1.7.1 Metod

Anna Cristina Pertierra diskuterar i fyra olika principer som används inom antropologi vilket är cultural relativism, kulturell holism, deliberate esotericism och etnografi.⁴⁴ Den princip som är mest relevant till denna uppsats är det hon nämner som **holism**. Det handlar om att utforska specifika grenar av en kultur för att förstå deras sammanhang i ett brett format. Man undersöker och analyserar grenarnas kontextuella plats och sammanhang relaterat till resterande kultur, vilket öppnar upp för ett bredare synsätt.⁴⁵ Rent traditionellt har antropologer, enligt Pertierra, studerat bredare spektrum av praxis och trosuppfattningar inom ett specifikt ämne eller en grupp människor. Den praktiken hjälper antropologer att utveckla en holistiskt mer övergripande analys av hur det som de undersöker fungerar och även lyckas identifiera de underliggande förhållningssätten, normerna och språk som används.⁴⁶ För att applicera detta på ämnet till denna uppsats har tre olika grenar valts ut och de är *materialets format i digital media*, *sociala metoder kring den digitala median* och *kulturella betydelser och ideologier*. Dessa grenar representerar stora fält som alla är relevanta till hur de teoretiska utgångspunkterna förhåller sig till syftet och frågeställningarna. Dessa tre grenar är även utvalda baserat på olika reflektioner som görs i Petrierras bok där hon lyfter olika aspekter som är viktiga att analysera när det kommer till att analysera digitala medier. Den relation som metod, syfte och teori har kommer att utvecklas vidare i kapitlet “3. Analys” som hittas på sida 20 i denna uppsats.

1.7.2 Materialets format i digital media

Den första grenen kommer innebära att undersöka materialiteten hos digitala medier. Detta avser de fysiska egenskaperna hos digitala medier, såsom mjukvara, plattformformat och nätverksinfrastruktur som möjliggör digital kommunikation. Enligt Pertierra är det viktigt att

⁴³ Pertierra, Anna Cristina (2018). s. 21

⁴⁴ Ibid. s. 5-9

⁴⁵ Ibid. s. 5-9

⁴⁶ Ibid. s. 6

analysera hur dessa materiella egenskaper formar användningen och upplevelsen av digitala medier, samt hur de är sammanflätade med kulturella praktiker och betydelser.⁴⁷

Till exempel kan olika former av hårdvara och mjukvara möjliggöra olika typer av kommunikation och interaktion, vilket i sin tur kan forma de kulturella praktiker som växer fram kring digitala medier.⁴⁸

1.7.3 Sociala metoder kring den digitala median

Den andra grenen att undersöka kommer att utforska de sociala metoder som uppstår kring digitala medier. Detta syftar på hur människor använder digitala medier i sin vardag. Pertierra understryker vikten av det sociala och sociala medier för att förstå de olika sätten på vilka digitala medier används i olika kulturella sammanhang.⁴⁹ Genom att studera hur människor använder digitala medier kan forskare få insikter i de kulturella praktiker och betydelser som växer fram runt dem.⁵⁰

1.7.4 Kulturella betydelser och ideologier

Den tredje grenen kommer att vara att undersöka de olika kulturella betydelser och ideologier som är inbäddade i digitala medier och detta för att även principen som handlar om kulturell relativism kan vara relevant för QAnon-analysen. Kulturell relativism handlar i korthet om att undersöka olikheterna mellan kulturer för att hitta en gemensam nämnare⁵¹. Denna gren kommer även att undersöka och analysera representationer, berättelser och diskurser som kulturellt cirkulerar genom de digitala medier som används. Till exempel kan val av digitala medier återspegla eller förstärka kulturella värderingar, övertygelser och maktrelationer.⁵² Genom att analysera dessa kulturella betydelser och ideologier kan forskare få insikter i hur digitala medier formar och formas av kulturella praktiker och betydelser.⁵³

1.8 ETISKA HÄNSYNSTAGANDEN

Ett etiskt hänsynstagande och en viktig diskussion att ha handlar om huruvida antalet involverade i konspirationsteorier i samhället faktiskt ökar eller om det bara är uppmärksamheten de får i media som ökar. Målet med uppsatsen är inte att måla upp en bild av att allt fler faller för konspirationsteorier utan enbart varför de gör det i förhållande till godtrogenhet och vaksamhet. Många har varit under uppfattningen att antalet involverade i konspirationsteorier ökar men viktigt att tillägga då är att antagandet sannolikt enbart kommer från individens direkta närhet, vilket inte reflekterar samhället i stort. Enligt Westmark, C.R. och McMahan som genom sin bok *Identifying QAnon Conspiracy Theory Adherent Types*, hävdar att under december 2020 så var det cirka 5% av USA:s befolkning som var en QAnonanhängare och de är tydliga med att peka på att enligt deras undersökningar och källor så har inte den siffran inte ökat de senaste 50 åren, utan bara att media lägger större fokus på det.⁵⁴ Viktigt där att ta hänsyn till att Westmark, C.R. och McMahan bara nämner QAnon-rörelsen i sin text och inte konspirationsteorier i stort. De hävdar att QAnons anhängare inte har ökat under de senaste halvseklerna men är det rimligtvis något som är relevant för en rörelse som fick sina rötter under 2014?

⁴⁷ Ibid. s.136

⁴⁸ Pertierra, Anna Cristina (2018). s. 103-104

⁴⁹ Ibid. s. 132

⁵⁰ Ibid. s. 132

⁵¹ Ibid. s. 5-7

⁵² Ibid. s. 75

⁵³ Ibid. s.6

⁵⁴ Westmark, C.R. and McMahan, A.M. (2022)

En annan artikel som gjordes av Vice pekar däremot på motsatsen. Artikeln publicerades i maj 2021 och hävdar att under samma år så ligger QAnon-följarantalet på hela 15%. Enligt artikeln så är cirka 15% av amerikanerna fullt troende på QAnons budskap medan 20% av alla amerikaner tror på uttalanden som rör QAnon-rörelsen men inte hela narrativet. Ett exempel på det är uttrycket “The storm is coming”.⁵⁵ En annan artikel skriven av journalisten Chris Lehmann, som publicerades i The Nation den 6 februari 2023 påstår dock att siffran som representerar antalet helhjärtade följare av rörelsen nu har nått hela 20%.⁵⁶ Förmodligen stämmer påståendet av att antalet följare till konspirationsteorier ökar för varje år, och att Westmark, C.R. och McMahon slutsats helt enkelt kom för tidigt.

1.9 KOPPLING TILL MEK-PROGRAMMET

De huvudsakliga vetenskapliga teorier som uppsatsen kommer använda kommer från kurslitteraturen i MEK-programmets delkurs “Vetenskapsteori”. Ämnen och teorier som förekommer i uppsatsen förekommer även i MEK-programmet i form av föreläsningar, seminarier och tentamen. På Göteborgs universitets webbplats står det följande om MEK-programmet: “Under utbildningens sista år får du förutom en gedigen grund i vetenskaplig teori och metod även lära dig att kommunicera forskning till olika målgrupper och i olika former.”⁵⁷ Det är precis i linje med vad denna uppsats ämnar göra. MEK-programmet handlar även om att fördjupa sig i interaktiv media vilket även det går hand i hand med vad denna uppsats har till syfte att göra genom att analysera fall från interaktiva medier som till exempel 4chan. Konspirationsteorin som undersöks i texten är QAnon som till följd av sin enorma framväxt har bidragit till att destabilisera den amerikanska demokratin och driva en klyfta genom den amerikanska politiska diskursen. I MEK-programmets ramverk är även den aspekten ett relevant tema och fenomen att forska om.

2. Fall som används

“De som kapitulerar till interaktiv media kommer tillslut inte ha några rättigheter kvar.” - McLuhan, Marshall.⁵⁸

Enklast är det att börja från startskottet av vad som har format konspirationsteorier att få den kraft, räckvidd och inflytande som de har idag på sociala och digitala medier. En man vid namn Marshall McLuhan skrev boken “Understanding media: The extension of man”.⁵⁹ Sociala medier är något som ständigt utvecklas och blir mer och mer avancerat för varje dag och relaterat till det hävdar McLuhan att då medier blir mer interaktiva blir de mer tillgängliga för att kontrollera samt manipulera.⁶⁰ McLuhan beskriver hur människans sinnen ibland enligt honom kan arbeta emot individens eget intresse och låter dem bli manipulerade genom olika beprövade strategier på sociala medier.⁶¹ Konkreta exempel på dessa strategier

⁵⁵ Gilbert, D. (2021)

⁵⁶ Lehmann, Chris. 2023. *QAnon Is the Latest American Conspiracy Theory*. TheNation. 6 februari [QAnon Is the Latest American Conspiracy Theory | The Nation](https://www.thenation.com/article/qanon-is-the-latest-american-conspiracy-theory/)

⁵⁷ *MEK programinnehåll | Göteborgs universitet* (2021). Available at: <https://www.gu.se/studera/hitta-utbildning/mek-programinnehall> (Accessed: 20 March 2023).

⁵⁸ McLuhan, Marshall (2003). s.75 *Understanding media: the extensions of man*. Critical ed. Corte Madera, CA: Gingko Press

⁵⁹ McLuhan, Marshall (2003)

⁶⁰ Ibid. s.373

⁶¹ Ibid. s47

kommer diskuteras djupare senare i texten men sammanfattningsvis är det liknande strategier som diskuteras av Mercier, Acerbi och även Berkowitz, där hans text och argument kommer användas som ett av fallen. Om man skall titta på ett exempel rörande just konspirationsteorier så är en av många strategier att gömma sina, oftast illvilliga, egentliga intentioner och åsikter bakom ett gott syfte, till exempel att rädda barn från människohandel.

2.1 4CHAN

4Chan är ett anonymt imageboard där användare kan lägga upp och diskutera allt från tv-spel, nazism och satanistiska kabaler då sidan värnar om total yttrandefrihet.⁶² Sidan grundades redan 2003 av en man vid namn Christopher Poole.⁶³ 4Chan är allmänt känd för sitt kontroversiella innehåll samt alla subkulturer och grupper som 4Chan har möjliggjort genom sitt öppna format. Ett exempel på två av de kanske största grupperna, bortsett från QAnon, är Anonymous och alt-right.⁶⁴ En stor kritik som sidan har fått är att den möjliggör enkel spridning av extremistiska ideologier, nätmobbning och illegala aktiviteter som hackning och doxing. En av sidans kärnvärderingar när den skapades är tron på ett helt öppet och fritt internet där yttrandefriheten sätts i första rummet.⁶⁵ Många konspirationsteorier som Gamergate, Pizzagate och QAnon kommer ur plattformen 4Chan, då den har möjliggjort det öppna men ändå rimligtvis avskärmade forumet som dessa konspirationsteorier behöver. 4Chans algoritmer fungerar på så sätt att de "bästa" berättelserna och de mest engagerande och tillfredsställande inläggen stiger till toppen för fler personer att ta del av.⁶⁶ Ett fenomen som speldesignern Reed Berkowitz kallar för ett slags darwinistiskt fiktionslab, där Darwins lag om den starkaste överlever gäller.⁶⁷

2.2 ANONS

Just i QAnons fall så hävdar de kortfattat att de kämpar för att rädda mänskligheten och specifikt alla barn från en djup stat av satanistiska kabaler, medan det egentliga syftet pekar mer mot ett incitament av att driva in och rekrytera människor till en slags mishmash av Alt-right, antifeminism, nationalism och pro-Trump agenda.⁶⁸ QAnon var inte ensam om detta och innan QAnon så fanns det en rad andra "Anon" som spred liknande budskap och deras effektivitet och nästa "trial and error-liknande" framfart banade sannolikt vägen för QAnon.⁶⁹ Just termen "Anon" är ett suffix som används inom 4chan-kulturen för att signalera att de är ytterligare en spridare av konspirationsteori på forumet. Ett konkret exempel på en sådan var en Anon som kallade sig "MegaAnon", som även var med och hyllade Q när QAnon var nytt.⁷⁰ Andra namn på anons var bland annat "FBIAnon"⁷¹ och "PhamphletAnon".⁷² Fenomenet av olika Anons med extrema åsikter och ideologiska grunder var således nytt för 4chan-kulturen. Det var sannolikt för många just det som gjorde att det aktivt sökte sig till 4chan, det var en icke-reglerade hemsida där extrema och för många individer sannolikt skamliga åsikter kunde paketeras om och förmedlas under en skyddande ideologi av total

⁶² Badham, Van. (2022) s. 46

⁶³ Ibid. 44

⁶⁴ Ibid. s.44

⁶⁵ Ibid. s. 46

⁶⁶ Ibid. s.204

⁶⁷ Berkowitz, Reed (2021)

⁶⁸ Badham, Van. (2022) s.79

⁶⁹ Ibid. s.164

⁷⁰ Ibid. s. 172

⁷¹ Ibid. s. 164

⁷² Ibid. s. 177

yttrandefrihet. I den kulturella och okontrollerade miljö växte sig farliga och extrema åsikter starkare och det var bara en tidsfråga innan dessa samtal som tidigare hölls bakom 4chans relativt slutna dörrar skulle bryta sig loss och ta sig ut i den allmänna och samhälleliga politiska diskursen.

2.3 Presentation av material som ligger till grund för analys

Tre fall från QAnon kommer presenteras i korthet och det är även de tre som kommer ligga till grund för senare analys. Det är två inlägg som Q själv gjort på hemsidan 4chan och det sista fallet rör ett fenomen som fått namnet Live Action Role-Playing. Dessa tre fall presenteras enbart med avsikten att förtydliga vad det är som skall undersökas. Det är en redogörelse för vad varje fall hade för roll och plats inom QAnon-rörelsen med syfte att öka förståelsen av de mer konkreta aspekterna av QAnon för att sedan i avsnitt "3.Analys", kunna göra en mer ingående och nyanserad analys. De har valts ut för denna uppsats då de visar på olika fall av exempel på fenomen där man i första anblick skulle kunna argumentera för att det finns tecken på godtrogenhet och de är även fall där teorierna som litteraturen lyfter är tydliga i avseende av till exempel Acerbis echo-chamber och Merciers mänskliga vaksamhet. Metoden som används i uppsatsen innefattar utforskningen av tre olika digitala grenar som i relation till de tre utvalda fallen, är relevanta för att kunna tillämpa metoden tillsammans med de teoretiska ramverken och genomföra en analys. Alla tre fallen är relevanta i förhållande till de tre delarna av metoden, nämligen materialets format i digitala medier, sociala metoder kring digitala medier och kulturella betydelser och ideologier. Var och en av dessa tre grenar kan appliceras individuellt på de tre enskilda fallen som undersöks i uppsatsen vilket även det bidrog till valet av just Inlägg#1, Inlägg#2 och Live Action Role-Playing.

2.4 Förtydligande av uttryck inom 4Chan

I följande text kommer ett av Qs tidigaste inlägg på 4Chan presenteras. Det inlägget var det andra Q gjorde och just det inlägget som många främst associerar med Q. Inlägget kommer att presenteras lite längre ner i texten men innan det kan det för ökad förståelse vara bra med lite bakgrundsinformation. Enligt Van Badham så finns det extremt mycket som tyder på att personen som utgav sig vara Q var en person som i stor utsträckning var bekant och familjär med 4Chan-kulturen och rimligtvis hade personen varit aktiv på 4Chan länge.⁷³ Q visste precis vilka knappar som skulle tryckas på och vilket språk som skulle implementeras för att nå bästa resultat och spridning.

Inlägg #1 som hittas i nästa avsnitt är Qs andra inlägg på 4chan som för en utomstående först kan ses som ett relativt kryptiskt meddelande, men för en hängiven konspirationsteoretiker på 4chan var Qs inlägg sannolikt en revolution.

Ord som används i inlägget kan för någon som inte är så insatt möjligen vara obegripliga, så för att kunna ge djupare förståelse för inlägget kommer här korta förklaringar av begrepp och dess mening i inläggets kontext:

- **“Mockingbird”** - *Operation Mockingbird var en konspirationsteori om att CIA försökte manipulera journalister i USA för att uppnå syften i linje med propaganda.*⁷⁴
- **“HRC”** - *Hillary Clinton, som var Trumps motståndare i valet 2016.*⁷⁵

⁷³ Ibid. s.164

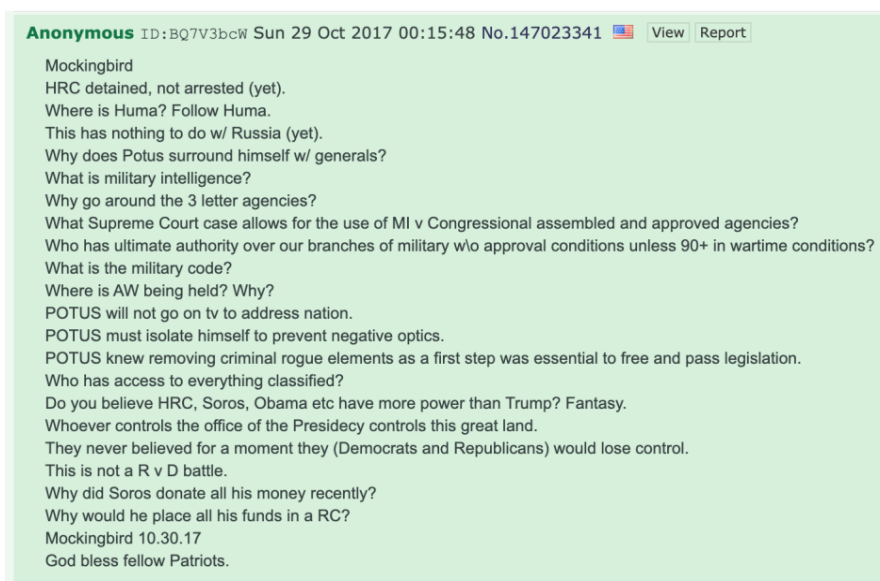
⁷⁴ Badham, Van. (2022) s.157

⁷⁵ Ibid. s.144

- **“Huma”** - *Huma Abedin, som var Hillary Clintons högra hand under valet 2016 och är muslim.*⁷⁶
- **“POTUS”** - *President Donald Trump.*⁷⁷
- **“SOROS”** - *George Soros, är en judisk biljonär som länge varit en måltavla för konspirationsteorier till följd av stora donationer pengar till välgörenhet.*⁷⁸
- **“R v D”** - *Republican vs Democrats.*⁷⁹
- **“10.30.17”** - *Datum för en planerad operation mot Hillary Clinton och ett potentiellt gripande.*

2.5 Inlägg #1 & #2

Inlägg #1:⁸⁰

Inlägg #1 är rimligtvis det inlägget som majoriteten av människor förknippar med Q och som ligger till grund för mycket av QAnons lockelse. Detta inlägg har aktivt valts ut för att inkluderas i denna uppsats på grund av dess struktur och skriftliga utförande. Principerna om godtrogenhet och vaksamhet, som diskuteras av Mercier, är tydligt närvarande i inlägget då det sannolikt är noggrant utformat specifikt för att väcka just stort intresse och höga trovärdighet i relation till inlägget målgrupp och syfte av att sprida QAnons budskap. Inlägget är skrivet i ett väldigt kryptiskt och nästan gåtfullt utförande även fast det håller sig väldigt konkret och trycker på rätt punkter. Frågor och korta påståenden är det som utgör kärnan av texten vilket lämnar läsaren att behöva fylla i dessa frågetecken på egen hand. Frågorna är inte vilka som helst dock, utan utvalda för att tjäna Qs strategiska syfte. Detsamma kan sägas

⁷⁶ Ibid. s.158

⁷⁷ Ibid. s.158

⁷⁸ Ibid. s. 158

⁷⁹ Ibid. s. 158

⁸⁰ Coaston, J. (2018) *QAnon, the scarily popular pro-Trump conspiracy theory, explained*, Vox. Available at: <https://www.vox.com/policy-and-politics/2018/8/1/17253444/qanon-trump-conspiracy-theory-4chan-explainer> (Accessed: 14 April 2023).

om de personer som refereras till i inlägget och det är rimligtvis enkelt att se vad de alla har gemensamt. De är på motsatt sida till just de ideologier som har kommit samman och samlat sig under QAnon. En mer detaljerad analys och redogörelse kommer att utföras på inlägget under avsnittet "3. Analys".

Inlägg #2:

 Anonymous ID: BQ7V3bcW Sat 28 Oct 2017
13:44:28 No.147012719

Quoted By: >>147017117 >>147017275 >>147036772
>>147039926,1 >>147039926,22 >>147039926,3 >>147039926,4
>>147039926,7
>>147005381

HRC extradition already in motion effective yesterday with several countries in case of cross border run. Passport approved to be flagged effective 10/30 @ 12:01am. Expect massive riots organized in defiance and others fleeing the US to occur. US M's will conduct the operation while NG activated. Proof check: Locate a NG member and ask if activated for duty 10/30 across most major cities.

81

Inlägget påstår att presidentkandidaten Hillary Clinton kommer att gripas den 30 oktober och att nationalgardet kommer att aktiveras för att hantera de enorma protesterna som kommer bryta ut i landet till följd av detta, och även att många kommer försöka fly landet. Det är ett stort påstående som Q kommer med här och det återkommer även i inlägg#1 i form av "HRC detained, not arrested (Yet)". Detta var inte första gången som Hillary Clinton var inblandad och utpekad i tidigare konspirationsteorier. Under konspirationsteorin Pizzagate som enligt Badham banade vägen för QAnon var Hillary Clinton och hela hennes familj utpekade för att driva ett enormt nätverk av barnsmuggling, pedofili och kannibalism.⁸²

Några empiriska belegg för detta hittades aldrig, bortsett från möjligtvis att Hillary Clintons vice kampanjledare Huma Abedins man Anthony Weiner fälldes för överföring av obscen material till minderårig under valkampanjen år 2016.⁸³ Fredagen den 30 oktober kom men det var inte alls den utlovade domedagen för Hillary. 30 oktober arresterades inte Clinton, nationalgardet kallas inte in och inga spår fanns av några stora protester, detta hindrade inte Q

⁸¹ Project, T.Q.O. (2021) *The Making of QAnon: A Crowdsourced Conspiracy*, *bellingcat*. Available at: <https://www.bellingcat.com/news/americas/2021/01/07/the-making-of-qanon-a-crowdsourced-conspiracy/> (Accessed: 14 April 2023).

⁸² Badham, Van. (2022) s.109

⁸³ *Anthony Weiner Sentenced To 21 Months In Prison For Transferring Obscene Material To A Minor* (2017). Available at:

<https://www.justice.gov/usao-sdny/pr/anthony-weiner-sentenced-21-months-prison-transferring-obscene-material-minor> (Accessed: 14 March 2023).

från att fortsätta att dela gåtfulla meddelanden och olycksbådande förutsägelser.⁸⁴ Detta inlägg har valts ut som ett tydligt exempel på hur Qs påståenden är felaktiga och hur händelserna som Q profeterar inte inträffar, vilket visar att Q inte är en trovärdig källa. Merciers principer för vaksamhet borde sannolikt sättas igång här och människor borde genom sina kognitiva förmågor aktivt välja bort Q som källa till information. Trots detta ifrågasätts inte Q gällande denna uppenbara miss och Q fortsätter att sprida sina påståenden som vanligt. Eftersom detta var Qs första inlägg, ökar följarskaran snarare än minskar efter detta uppenbart felaktiga påstående. Det blir tydligt här hur Merciers principer för godtrogenhet och vaksamhet är närvarande i detta fall, vilket gör det till ett av exemplen som används i denna uppsats.

Q skrev ofta i fragment och ställde retoriska frågor som till exempel; "Where is Huma? Follow Huma.", vilket fick följarna att se det som olika ledtrådar. Q ville att folk skulle tro att han hade "Q Clearance", vilket ger tillgång till sekretessbelagd information som kärnvapnens design och annat mycket känsligt material.⁸⁵ Q:s följare refererar till Q som "han", även om Q:s sanna identitet är okänd. Q:s språk är fullt av konspiratoriska fraser som "Jag har sagt för mycket", "Följ pengarna" och "Vissa saker måste förbli hemliga ända till slutet." Q profeterar att den globala kabalens förstörelse är nära förestående, och en av hans favoritslogans är "Enjoy the show", som refererar till en kommande apokalyps.⁸⁶

2.6 Live Action Role-Play

Speldesignern Reed Berkowitz gör i sin artikel "A Game Designers Analysis of QAnon" en analys på strukturen och mekaniken i QAnon, genom en speldesigners ögon. Han hävdar att QAnon fungerar som ett alternativt verklighetsspel, där spelare dras in genom en övertygande berättelse, en känsla av mystik och möjligheten att delta i en gemenskap som delar deras övertygelse.⁸⁷ Berkowitz undersöker de psykologiska och känslomässiga krokarna som håller QAnon-anhängare engagerade, såsom känslan av att vara en del av en hemlig klubb med insiderkunskap, känslan av att vara moraliskt överlägsen andra som inte tror på konspirationsteorier, och löftet om ett stort uppvaknande eller en slutlig seger mot den påstådda fienden.⁸⁸

Han lyfter också fram hur QAnon använder en mängd olika speldesignstekniker för att hålla sina följare engagerade och aktiva, inklusive pussel, dolda koder och en ständigt utvecklande berättelse som får spelarna att gissa och spekulera.⁸⁹ QAnons beroende av sociala medieplattformar och internet möjliggör också feedback och samarbete i realtid, vilket skapar en känsla av delat syfte och gemenskap bland följarna. Han använder termen "LARP" vilket står för "Live Action Role-Playing" och anser att det är just det som personerna inom och bakom Q gör samt att de är extremt skickliga på spelet och även hur man designar ett enormt fångslande "LARP".⁹⁰ Berkowitz förklarar att ett knep som Q använder är att strategiskt försöka förändra läsarens ontologi och vända dem mot sin omgivning och möjligtvis sin egen

⁸⁴ Badham, Van. (2022) s.167

⁸⁵ United States Now. (2023) *What Is a Q Clearance?* .
<http://www.unitedstatesnow.org/what-is-a-q-clearance.htm>

⁸⁶ Badham, Van. (2022) s.159

⁸⁷ Berkowitz, Reed (2021)

⁸⁸ Ibid

⁸⁹ Ibid

⁹⁰ Berkowitz, Reed (2021)

familj. Han förklarar att det som Q gör är att peka på sannolikt oväsentliga ting för att sedan förstora upp dem till extrema nivåer.⁹¹

Ett exempel är att Q påpekar för sina följare att många av de som stöttar Clinton, eller någon av Qs fiender för den delen, exempelvis bär många accessoarer med ugglor eller horn på.⁹² Q uppmanar sedan sina följare att undersöka hur många av de utpekade personerna som bär smycken av ugglor etcetera. Just det menar Q sedan på är signaler som denna djupa stat använder sig av för att kommunicera och att det är genom dessa smycken som den djupa staten identifierar sig för varandra. Berkowitz hävdar att följderna av det blir att stora delar av människorna som följer Qs inlägg börjar leta efter bilder och videor på kändisar och politiker som bär dessa identifikationssignaler och mängden material de kommer hitta hävdar Berkowitz är enormt. Inte för att det är en satanistisk kults identifikationssignaler, utan för att det simpelt nog enbart är helt vanliga saker som Q pekar på, vilket gör det enkelt att hitta bilder på kändisar som någon gång burit en accessoar med en uggle eller ett horn.⁹³

Det som börjar hända till följd av det är något som Berkowitz kallar för guddad apofeni.⁹⁴ Apofeni är en tendens att uppfatta meningsfulla kopplingar mellan orelaterade och slumpmässiga ting. Om en spelare i ett spel till exempel börjar insistera på att det finns mönster mellan orelaterade saker i spelet så börjar det vandra bort från den huvudsakliga handlingen och spelet slutar därav göra relevanta framsteg.⁹⁵ Det riktiga pusslet eller uppgiften förblir olöst medan andra irrelevanta och "påhittade" pussel försöka lösas. Berkowitz förklarar att det inte sker över en natt utan det är en process av kontinuerlig exponering av dessa bilder och kopplingar som successivt tar individen djupare ner i apofenin, tills det Q påstår har blivit en odiskutabel sanning. Anledningen till att detta specifika fall har valts ut som ett av de fall i uppsatsen är för att det tydligt illustrerar de psykologiska och emotionella mekanismerna som håller QAnon-anhängare engagerade, samt varför det är så svårt att motverka och avfärda konspirationsteorier som QAnon. Även vikten av att kunna koppla fallet till uppsatsens teorier, och i detta fall blir Acerbis teorier om Echo-chambers särskilt relevanta, tillsammans med Merciers idéer om hur mänsklig vaksamhet ibland kan skada mer än vad det hjälper när det kommer till informationssökning.

⁹¹ Ibid

⁹² Ibid

⁹³ Ibid

⁹⁴ Ibid

⁹⁵ Ibid

3. Analys

För att kunna analysera de presenterade fallen kommer som tidigare nämnt att det används en metod hämtad från Anna Cristina Pertierra. Metoden tillsammans med teorier från bland annat Mercier, Acerbi och Berkowitz, kommer kunna bygga och åstadkomma en nyanserad förståelse för de komplexa relationerna mellan digitala medier, godtrogenhet, vaksamhet, kultur och konspirationsteori. **Den kulturellt inriktade grenen** rör den kulturella betydelsen och kan appliceras på många av fallen. Vad kulturen på den plattform där potentiellt farlig information sprids är, och även hur kulturen runt det amerikanska politiska systemet och alla utgreningar ter sig i förhållande till konspirationsteorier, vaksamhet och godtrogenhet. **Den materiellt inriktade grenen** i metoden rör egenskaperna hos den digitala källan, så relaterat till det blir det relevant hur den källan står sig i förhållande till Mercier och Acerbi. Har källan belegg för att kunna vara en trovärdig källa till information och om inte, hur kommer det sig ändå att folk litar på den? **Den socialt inriktade grenen** rör de sociala metoderna som används och om de skall formateras om för att vara relevanta till de teorier som används samt använda frågeställningar, skulle det vara relevant att undersöka hur följarna av QAnon använder sig av källorna och hur de mottager informationen de får.

3.1 Kulturella betydelser och ideologier

Händelsernas epicentrum för just QAnon är som tidigare konstaterat USA, och begrepp som genomsyrar den amerikanska kulturella identiteten är pop-culture, individualism, konsumtion och Patriotism. Därav för att analysera QAnon-fallen behövs sannolikt en undersökning på både amerikansk kultur och 4chan-kultur utföras. Ett intressant faktum som Van Badham lyfter i sin bok när hon diskuterar dessa inlägg är hur själva formatet och kommunikationssättet som Q väljer att använda sig av är specifikt utformat för kulturen på 4Chan och för konspirationsteoretiker.⁹⁶ Trots att Badham inte nämner det i sin bok så är inläggen sannolikt vinklade specifikt för amerikansk kultur. Inläggets utformning och kommunikationsredskap skulle kunna förklaras nästan som ett pussel eller möjligtvis som ett försök till smart foreshadowing i en Hollywoodfilm eller om man tittar på Berkowitz teori, ett spel.

3.1.1 Baka kaka

“Man vill ha sin bit av kakan, man vill äta den med” är ett för många känt svenskt ordspråk som i en kontext av QAnon kan leda till intressanta liknelser. De olika ledtrådar som tidigare nämnts under avsnittet “2. fall som används” är ett exempel på hur Q ger sina följare en bit av kakan och även ett definitivt löfte om mer. Dock har följarna ännu inte fått någon kaka och sannolikt kommer de inte att få det heller. Som Q själv nämner i ett inlägg på 4Chan så släpper hen brödbitar av information och kan inte avslöja den bredare bilden (eller hela brödet i detta fallet). Det ledde till att följare av Q började organisera sig och en rad individer började kalla sig för “bakers” som enligt Badham är en ordvits på just referensen till brödbitar från Q.⁹⁷ Människor dedikerade enorma mängder tid till att vara en så kallad “baker” som försöker hitta och förstå alla Qs brödbitar och även ge varje brödbit en slags mening för att kunna baka ihop dem till en helhetsbild. Den helhetsbilden skall enligt Q visa den sanning som i slutändan skall leda till det som skall skänka mänskligheten “The Great Awakening”.⁹⁸

⁹⁶ Badham, Van (2022) s.164

⁹⁷ Ibid. s.210

⁹⁸ Ibid. s.202

Bread Crumbs - Q Clearance Patriot Anonymous
 Tue 31 Oct 2017 23:00:15 No.147433975
 View Reply Original Report
 Quoted By: >>147437222 >>147437502 >>147440644 >>147442869 >>147442954 >>147444139 >>147446477 >>147449024 >>147459306
 9KIB, 339x149, Patriots.jpg
 View Same Google iqdb SauceNAO
 SCI[F]
 Military Intelligence.

Anonymous ID:P3Lk4PKG Sun 29 Oct 2017 12:11:40 No.147106598
 Quoted By: >>147108645
 Some of us come here to drop crumbs, just crumbs.
 POTUS is 100% insulated - any discussion suggesting he's even a target is false.
 POTUS will not be addressing nation on any of these issues as people begin to be

Drar man här en koppling till det som presenterades om apofeni från Berkowitz i det tidigare avsnittet “2.6 Live Action Role-Play” och hur det står sig i förhållande till Q, så går det sannolikt att peka på att Q strävar efter att skapa ett apofenitillstånd i sina följare. Enligt även Badham så är just “Larping” rent kulturellt väldigt vanligt på 4chan och andra imageboards,¹⁰¹ så att ta upp det under denna rubriken tjänar sannolikt som den mest relevanta platsen. Berkowitz påpekar att apofeni ofta leder till ökade dopaminnivåer.¹⁰² Det resulterar sannolikt i att bakarna börjar associera QAnon med något som skänker de lycka vilket i förlängningen rimligtvis leder till att de fortsätter att söka sig till QAnon. Kanske är det därför de inte reagerade som traditionellt “vanliga människor” brukar göra när deras epistemiska vaksamhet påträffar ett uppenbart fall av misinformation. Det uppenbara fallet av misinformation som påträffades var just det faktum att Hillary Clinton aldrig blev gripen, vilket i sig skulle kunna peka på att Q påstår är falskt, men ändå fortsätter de lita på Q. Det kan även bero på att genom det ständiga letandet av exempelvis ugglesmycken så ger Q, konkreta “bevis”. I fallet av Hillary Clintons gripande så kan en anledning till att inte reagerar på det som uppar misinformation vara att mycket annat Q har sagt i deras ögon faktiskt verkar vara sant, eftersom de själva har hittat “bevis” för det genom bilder på människor med ugglesmycken.

3.1.2 Q Clearance

I många av sina inlägg påstår sig Q vara en person som tillfogats en så kallad “Q Clearance”. En person som har Q clearance har tillgång till högt hemliga dokument och information.¹⁰³ I det avseende är det rimligt att hävda att Q Clearance är en meriterande tillgång för någon som Q. Något som dock talar emot tidigare påstående är att Q Clearance främst används inom

⁹⁹ *QAnon – The Conspiracy Theory So Whacky The FBI Has Declared It A Domestic Terror Threat* (2019) *HuffPost UK*. Available at: https://www.huffingtonpost.co.uk/entry/what-is-qanon_uk_5d4c2cb1e4b09e72974283be (Accessed: 14 April 2023).

¹⁰⁰ Hall, E. (2018) *What Is QAnon? Here's What You Need To Know About The Baseless Mega-Conspiracy Theory*, *BuzzFeed News*. Available at: <https://www.buzzfeednews.com/article/elliethall/qanon-trump-rally-conspiracy-theory> (Accessed: 14 April 2023).

¹⁰¹ Badham, Van (2022)s .145

¹⁰² Berkowitz, Reed (2021)

¹⁰³ United States Now. (2023) *What Is a Q Clearance?* . <http://www.unitedstatesnow.org/what-is-a-q-clearance.htm> [Accessed: 13 March 2023]

“Department of Energy & Nuclear Regulatory Commission”.¹⁰⁴ Enligt United States Now används termen även inom några få andra departement inom den amerikanska regeringen men främst inom de två tidigare nämnda.¹⁰⁵

Personen som kallar sig Q hävdar att hen har ett Q Clearance, men konkret bevis för det presenteras aldrig, och detsamma gäller för vilket departement detta Q Clearance gäller för. För att ett Q Clearance skall vara en meriterande anledning i form av ökad tillit i relation till QAnons påstående så är det sannolikt att ett Q clearance inom “Department of Energy & Nuclear Regulatory Commission” inte är särskilt relevant. För att någon skall beviljas ett Q Clearance utförs också en rad noggranna och detaljerade undersökningar på individen i fråga med hjälp av allt från intervjuer av grannar till undersökningar på individens förflutna.¹⁰⁶ Personen i frågan får heller inte ha någon historia av droger eller kriminalitet och det får inte finnas belägg för några lögnar inom undersökningsprocessen och just det där med lögnar är med allt att döma något Q gör mer än sällan.

3.1.3 AMERIKANSK IDENTITET

Rent kulturellt sett så är Amerika som land till Q:s fördel då det, i jämförelse med många andra länder, är ett enormt patriotiskt land som sätter en hög vikt vid den amerikanska identiteten. Landet har en kultur som värderar sin militär och sina soldater som hjältar och det är det land som varje år spenderar mest pengar på sitt försvar.¹⁰⁷ Så i den amerikanska identiteten finns sannolikt förtroendet och respekten för det militära väsendet inbäddat sedan tidig ålder vilket kan ha en effekt på hur en amerikansk medborgare reagerar på att någon har ett Q Clearance. Rent kulturellt lär det öka respekten och trovärdigheten för individen i fråga vilket kan leda till Qs ökade inflytande i den amerikanska politiska diskursen. Leka med tanken att personen som utger sig för att vara Q talade sanning i avseendet med Q Clearance och att Q hade tillgång till dokument och hemligheter som rörde en djup satanistisk stat som opererade världen över och bekämpades av Donald Trump. Vad tjänar det då till att tala i gåtor och bara släppa “brödbitar” med kryptiska löften om vad som komma skall? Är det så som tidigare stora visseblåsare som Snowden har agerat och gått tillväga? Nej, i alla fall inte om man skall tro vad Reed Berkowitz har att säga rörande det. Han påstår istället att äkta visseblåsare tenderar att släppa all sin information i ett svep och så snabbt som möjligt för att minska risken att de blir identifierade och gripna.¹⁰⁸

3.1.4 Amerikansk politik

Mercier argumenterar att människan i sin natur inte är en godtrogen varelse utan tvärtom, väldigt skeptisk och försiktig när det kommer till information, ibland så mycket att det blir negativt¹⁰⁹. Människan har lärt sig och utvecklats den vaksamheten genom en lång rad av evolutionära utvecklingar, sådana utvecklingar summerar författaren Joseph Heinrich på ett

¹⁰⁴ United States Now. (2023)

¹⁰⁵ Ibid

¹⁰⁶ Ibid

¹⁰⁷ *Ranking: military spending by country 2021*. (2021). Statista. Available at: <https://www.statista.com/statistics/262742/countries-with-the-highest-military-spending/> (Accessed: 14 April 2023).

¹⁰⁸ Berkowitz, Reed (2021) *Podcasts: Reed Berkowitz: a game designer's analysis of QAnon on Apple Podcasts*

¹⁰⁹ Mercier, Hugo (2020).s 88.

nyanserat sätt då han kallar det för social inlärning.¹¹⁰ Det är en förmåga som genom människans historia har utvecklats till att bli smartare än den mänskliga individen själv. En kognitiv mekanism som varit med och lagt grunden för människans framgång.¹¹¹ Så hur går man då tillväga för att tänja på denna skepticism och få folk att hänge sig åt godtrogenheten för att blint tro på vad man säger? Jo som nämnt tidigare har Merciers lyft olika strategier för det och han pekar på vad som är skäligen relevant när det kommer till just tidigare nämnda inlägg och hur de utformas.

3.1.5 R v D

Enligt Mercier är människor mer benägna att tro på falsk information om den är i linje med deras tidigare värderingar och övertygelser.¹¹² Om man då skall dra en parallell till just "inlägg #1" och vilka människor som nämns i det så blir det tydligt varför det utformades som det gjorde och trycker på specifika triggerpunkter. "**Mockingbird**" spelar i linje med tidigare konspirationsteorier för att läsarna rimligtvis skall känna en delaktighet och samhörighet eftersom att de kan förstå referenserna. Att hänga ut "**HRC**" går i linje med värderingar som de mer antifeministiska samt misogynna personerna har vilket får dem att känna sig delaktiga och hörda av Q. "**George Soros**" är en mycket rik och framgångsrik jude vilket för många på forum som 4chan inte känns helt okej då nasism inte är något främmande på exempelvis 4chan. Genom att peka ut Soros får Q sannolikt även över nasister under sina vingar. "**Obama**" tas också upp i inlägget och genom det så faller rimligtvis inlägget i smaken för många av de som tror på vit överlägsenhet eller varit missnöjda över hans mandatperiod. Även "**Huma**" får sig en rad i inlägget som lyder "follow Huma". Huma var Hillarys vice kampanjledare och även muslim vilket inte faller alla i USA i smaken.¹¹³ Det hjälpte inte heller att hennes ex-man faktiskt blev fälld för överföring av obscen material till minderårig månaden innan Q började dela sina inlägg. Genom att göra detta och få med dessa namn i inlägget för att tala till deras "fiender" kan Q rimligtvis börja leka med gränsen av skepticism och godtrogenhet. Q vänder det till att läsaren av inlägget får ta del av hemlig information som gör dem speciella och del av något större som även går i linje med deras tidigare värderingar och tillåter att de målar upp sig själv som en slags heroisk patriot som tar strid mot ondska. Något annat som är intressant med inlägget är hur det specifikt hävdar att striden som utkämpas "is not a R v D battle" och genom det försöker ställa sig neutralt till den amerikanska politiken och hävda att problemet är större än det politiska valet.

Det är strategiskt smart för att nå ut till fler och att inte skrämja bort de människor som är trötta på de mer politiska aspekterna och debatterna. Men undersöker man inlägget noggrannare finns där mellan raderna ett tydligt budskap. Ett budskap som rimligen utifrån "Inlägg#1" är av en mycket mer politiskt vinklad natur än Q vill erkänna och skulle kunna presenteras ungefär såhär: "**Rösta på och stöd den republikanska Trump/POTUS då han tar strid mot de demokratiska djävularna som är HRC och Obama.**". Genom ett inlägg har Q lyckats genom ett strategiskt språk och expertis av 4Chan, allierat och vapeniserat republikaner, antifeminister, alt-right, white supremacist, Nasister och kanske även i förlängningen osäkra demokrater mot en gemensam och påhittad fiende. En fiende som

¹¹⁰ Henrich, Joseph Patrick (2017). s 14. The secret of our success: how culture is driving human evolution, domesticating our species, and making us smarter. Princeton: Princeton University Press

¹¹¹ Henrich, Joseph Patrick (2017). s 61.

¹¹² Mercier, Hugo (2020) s.19.

¹¹³ Badham, Van (2022)s .158

Trump kommer ta strid mot och en fiende som redan går i linje och representeras av de som de redan hatar som exempelvis judar, feminister och så vidare.

3.2 Materialets format i digital media - 4Chan

De fall som tidigare presenterats har alla sin grund inom webbsidan 4Chan och det är som sagt även just på 4chan som QAnon fick födas och utvecklas till vad det är idag. Därav blir det tydligt att det är just 4chan som är den mest relevanta plattformen att centrera analysen på i detta avsnitt. Visselblåsare är något som diskuterades i tidigare rubrik men följande avsnitt är mer relevanta för en mer ingående analys av ämnet. Visselblåsare är sannolikt just det många ser Q som, en äkta patriotisk visselblåsare som riskerar livet för sanningen. Om man skall leka med tanken att Q är just den visselblåsare med Q Clearance som hen påstår, varför skulle då 4Chan, som är känt för att vara en samlingsplats för allt från neonazister till alt-right personer, vara rätt plats att sprida information som potentiellt skulle kunna rucka på hela det amerikanska politiska systemet? Ett argument för att det är rätt plats för just detta ändamål skulle kunna vara just den anonymitet och yttrandefrihet som 4Chan erbjuder sina användare. Men bidrar inte associationer med 4Chan till förminskad tillit för Q, då samma image som 4Chan har sannolikt lär överföras på allt som kommer ut därifrån? Varför fortsätter Q bara att antyda om information istället för att faktiskt presentera alla bevis och hemliga dokument som Q påstår sig ha, som i slutändan skall bidra till att befria världen från denna djupa stat? Frågan om vad Q egentligen vill åt med sina inlägg väcks rimligtvis för många efter denna diskussion. Om Qs mål var att bekämpa en djup stat så varför göra de aktiva val som Q gör, som sannolikt bara skadar Qs trovärdighet och position när det kommer till korrekt informationsspridning? Om man skall anta att det är aktiva val som görs när hen väljer tillvägagångssätt så skulle man kunna argumentera för att det inte alls är för att ta ner någon djup stat, utan istället vapenisera medlemmarna på 4Chan för att ta strid för Qs egna politiska ändamål, som sannolikt är i linje med vad just 4Chan tidigare associerats med, just alt-right och nazim.

3.2.1 Anonymitet online

Anonymiteten av speciellt dessa imageboards som 4chan och 8chan möjliggör spridning av falsk information utan ansvarsskyldighet, och enkelheten i att dela information på dessa plattformar gör det möjligt för konspirationsteorier att spridas snabbare och längre än tidigare. Som tidigare nämnt lyfter Mercier just det faktumet att människor är mer benägna att tro på falsk information om den är i linje med deras tidigare värderingar och övertygelser. QAnon-rörelsen är då rimligtvis ett utmärkt exempel på detta fenomen. Dess anhängare dras till rörelsens påståenden om en stor, hemlighetsfull konspirationsteori eftersom den passar in i deras existerande föreställningar om världen och Qanon-rörelsen gör allt för att behålla sina följare i just den världsbilden. Anonymiteten hos "Q" och meddelandenas kryptiska karaktär bidrar bara till rörelsens lockelse, vilket gör att följare av Q kan fylla i luckorna i historien med sina egna tolkningar, sanningar och övertygelser. Mercier diskuterar som sagt att människor är mer benägna att tro på falsk information om den presenteras på ett säkert och auktoritativt sätt.¹¹⁴ Detta är särskilt intressant i förhållande till QAnon-rörelsen, som ofta använder sociala medier och imageboards för att sprida sina budskap och teorier som inte är av den auktoritära karaktär som Mercier talar om, men ändå tolkas budskapen som sanning.

¹¹⁴ Mercier, Hugo (2020). s.144

3.2.2 Echo-Chamber

Hur kan 4Chan fungera som trovärdig källa trots alla de aspekter som pekar mot sidans sannolikhet. Varför litar QAnon-rörelsen på påståenden som kommer ur 4chan? Sannolikt går det att koppla till något Acerbi diskuterar vilket är Echo-Chambers som gör att personer fastnar i ett typ av perspektiv. QAnon tog sig ut ur 4Chan och började sprida sig på nätverk som Facebook, Youtube, Twitter och instagram¹¹⁵ och med hjälp av de algoritmer som styr vad användarna på dessa plattformar exponeras för skapas echo-chambers vilket bidrar till att tydligheten till vart källan härstammar från suddas ut. Användare som öppnat upp sig mer mot QAnon på dessa sidor blir bombarderade av information som rör QAnon vilket gör att känsla av att QAnon är större än vad det är och även informationen man får rörande QAnon kommer från många olika källor. Faktumet att allting kommer ur en eller flera anonyma personer på 4Chan glöms bort då de själv nu kan se att QAnon-information kommer från flera håll och plattformar och föreställningen att detta är något som "alla" talar om börjar sannolikt bildas. För att en Echo-Chamber skall fortsätta växa så är det ibland nödvändigt att diskussionerna som äger rum måste ske bland likasinnade¹¹⁶ vilket leder till att följarna av QAnon själva tar över initiativet från Q och börjar att sätta sig själva i Echo-Chambers som i sin tur kommer stärka deras förtroende för QAnon-rörelsen.

3.2.3 Källan till källan

Även fast QAnons budskap nu kommer från många fronter och personer så härstammar fortfarande allting från inläggen som tidigare presenterats. Ett rykte är lika starkt som den första källan och efter att läst Merciers tankar om det blir det klart att QAnon inte är det första exemplet på när första källan glömts bort.¹¹⁷ Information kommer från olika källor och medier vilket gör att källans trovärdighet ökar, men samtidigt är det viktigt att undersöka var alla dessa ökade påståenden kommer från. Detta eftersom att om 100 påståenden alla grundar sig i en och samma källa så faller alla 100 påståenden om källan är felaktig eller falsifierad. I QAnons fall var rimligtvis faktumet att allt kom från en anonym källa ,Q, relativt känt men omständigheterna bakom vad Q egentligen var, hade sannolikt missats eller medvetet styrts bort från. Detta genom att informationen folk får till sig börjar komma från andra källor än 4Chan och gränserna för vad Q är och identiteten som individ börjar sakta men säkert suddas ut. Q och 4Chan är nog begrepp som är kända inom QAnon-diskussionerna på mer socialt accepterade plattformar, men vad de är exakt och vad de har stått för genom åren är sannolikt inte lika känt. Sannolikt baserat på det Mercier beskriver kring mänsklig vaksamhet så hade en stor del av QAnons anhängare inte hamnat där de är om de till exempel läser Badhams bok "QAnon and on" då de kan skapa sig en helhetsbild utanför den begränsade informationsram som QAnon målar upp.

Då hade troligen deras vaksamhet och evolutionära kognitiva förmågor att förhålla sig till information lett dem till att ta avstånd från QAnon. Det påståendet kan nog rimligtvis för många låta naivt och sannolikt är det också nativt, för saker som konspirationsteorier, är alltför komplexa och innehåller för många lager för att göra en sådan simpel generalisering. Den kognitiva modul människan använder oss av gällande vaksamhet till information är som Mercier presenterat väldigt stark, ibland för stark. I denna digitala och ständigt uppkopplade

¹¹⁵ Badham, Van. (2022) s.108

¹¹⁶ Acerbi, Alberto (2019) S. 104.

¹¹⁷ Mercier, Hugo (2020). s.172-175

värld kan det sannolikt bli en svaghet. Den skepticism människan har till information bidrar rimligtvis till att när individen väl börjar tro på felaktig information eller rörelser som QAnon, så är det just den vaksamheten som skall tjäna till att skydda oss från det, som verkar åt fel håll och istället håller oss kvar i det.

3.3 Sociala metoder kring den digitala median

När det kommer till relationen mellan vaksamhet och de sociala aspekterna av att vara människa så menar Mercier att den relationen de har till varandra spelar en stor roll. Han menar att beteenden som ryktesspridning är något människor gör för att tjäna sociala poäng och bli omtyckta av andra, då de har rolig och intressant information att erbjuda.¹¹⁸ Som tidigare nämnt argumenterar Mercier för vår benägenhet att lita på någon mindre efter att deras information har blivit falsifierad. Något sådant skulle också skada de sociala poäng de har och har tjänat ihop i vår omgivning. Dock nämner han ett beteende i människor som är ett tillvägagångssätt för att undvika att tappa andras tillit när det kommer till att förmedla information eller berätta om rykten. Avsändaren limiterar efterföljderna av ett felaktigt rykte genom att omvandla ryktet till något som kan kallas för informationsgodis. Då omvandlas ryktet till något som inte kommer direkt från avsändaren som individ utan någon eller något annat. Detta för att ta ut sin egen tillitsgrad ur ekvationen medan avsändaren som individ samtidigt ger någon annan ett saftigt rykte som de själva kan använda för att imponera med och socialt öka sin ställning hos andra.¹¹⁹

Kanske är det just denna mänskliga avvisning från vår egen person som källa så den inte inskränker vår egen trohet som Q implementerar i sina inlägg för att kunna behålla tilliten hos sina följare. De kryptiska gåtorna och uppmaningarna att hitta och göra sin egen research bidrar möjligen till att Q aldrig konkret i sina följares ögon tappar tillit. Istället är felet följarnas egna research som inte är tillräcklig. Felet ligger inte hos Q utan hos utan felet ligger i följarnas förmåga att se och hitta de stora hemligheter Q pekar på i form av sina brödsmlor. Även påståendet av att Q erhåller ett Q clearance är sannolikt nu i efterhand för många ett sätt för Q att öka trovärdigheten i sina påståenden, men även ett sätt för följarna att öka trovärdigheten på de rykten de sprider gällande Q. Att Q Clearance främst rör departement som energi och nukleärt är nödvändigtvis inte något som spelar roll för många, utan bara faktumet av att ha ett Q Clearance hjälper till att lura den mänskliga vaksamhet till källor i förhållande till rykten.

¹¹⁸ Mercier, Hugo (2020). s.171

¹¹⁹ Ibid s.172

3.3.1 Ordning och kaos

Tidigare är det även nämnt hur följare av konspirationsteorier ofta redan innan de börjar följa dess framfart tror på och har en liknande ontologi som konspirationsteorin målar upp. Ett annat exempel är att de genom konspirationsteorier kan få en känsla av stabilitet och ordning i den kaosartade värld människan lever i, samt ett mål eller kanske rättare sagt en kamp mot det stora onda. Rent socialt spelar dessa faktorer in och bidrar tillsammans för att öka den sociala gemenskapen inom konspirationsteorin. Människorna i QAnon har sedan innan en liknande uppfattning och tro om världen vilket sannolikt ökar tryggheten i gruppen och på ett sätt normaliserar deras tidigare ontologier. Deras sociala situation förbättras till följd av konspirationsteorier, för nu kan de helt plötsligt diskutera och socialisera med likasinnade människor som de även delar en slags världslig kamp med, där de själva är hjältarna och där de spelar rollen som David, i striden mot Goliat.

3.2.1 Ja, Gud ja.

Ett stort inslag inom QAnon-rörelsen var även kampen mot satanismen och tron att den världsliga eliten alla var satanistiska kabaler. Det relaterar bra in på idén om att QAnon skänker stabilitet och ordning i den kaosartade världen. Inlägg #1 signeras ut "God Bless Fellow Patriots" vilket lyfter fram ett budskap av att QAnon är en kristen rörelse vilket i ett land som USA är till stor fördel då hela 65% av befolkningen är troende.¹²⁰ Varför får då Satanismen så stor roll inom QAnon, jo antagligen för att inom kristendomen tros Satan vara en fallen ängel som gjorde uppror mot Gud och kastades ut från himlen. Han anses vara Guds motståndare och mänsklighetens frestare, som försöker leda människor bort från Gud och in i synd. I enklare ord skulle det gå att generalisera Satan som den onda och Gud och de kristna som de goda. Som troende kristen är det då väldigt rimligt att motsätta sig en grupp människor man tror är satanister då det går i linje med den kristna läran och vad de redan tror på. Därav kan QAnon-rörelsen använda de kristna begreppen för att skapa kopplingar till något som människor redan tror på och konkretisera det kopplat till den materiella och fysiska världen. Genom det stärker QAnon sannolikt den kristna tro som dess följare redan hade och genom att skänka dem enkla förklaringar och "konkreta" exempel bidra till att ge dem just den ordning och för dem en vettig förklaring på världen och samhället.

Utifrån Condorcets jury teorem argumenterar Mercier att majoriteten alltid har rätt¹²¹ och genom echo-chambers som diskuterats tidigare målas det upp en falsk bild om att de är i en majoritet, eftersom allt de får se online huvudsakligen handlar om konspirationsteorier eller material som går i linje med den. Eftersom Mercier då pekar på att majoriteten ger en ökad trovärdighet så bidrar echo-chambers till att öka det sociala sammanhanget för individer och skänka dem felaktiga uppfattningar om konspirationsteorins faktiska plats i världen. Även här är ett exempel på hur konspirationsteorier genom olika mediala strategier kan kringgå eller snarare använda vår vaksamhet mot oss. Människan är då som Mercier säger inte godtrogna, utan snarare förrådd av den egen skepticismen.

¹²⁰ Mitchell, T. (2019) 'In U.S., Decline of Christianity Continues at Rapid Pace', *Pew Research Center's Religion & Public Life Project*, 17 October. Available at: <https://www.pewresearch.org/religion/2019/10/17/in-u-s-decline-of-christianity-continues-at-rapid-pace/> (Accessed: 6 April 2023).

¹²¹ Mercier, Hugo (2020). s.71

4. SLUTSATS

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka, analysera och utvidga kunskapen om godtrogenhet och vaksamhet inom och kring konspirationsteorier, genom att studera olika fall och exempel från QAnon. Frågeställningarna ställdes i denna uppsats var de två följande:

Huvudsaklig:

- *Hur används principer om desinformation, godtrogenhet och vaksamhet, baserat på Mercier och Acerbi, aktivt inom konspirationsteorier, i specifika fallet av QAnon?*

Sekundär:

- *Kan den mänskliga vaksamheten strategiskt vändas för att tillslut börja lita på anonyma påståenden som kommer ut på en så kontroversiell sida som 4chan*

I analysdelen av uppsatsen har dessa frågeställningar kontinuerligt varit närvarande, framförallt den huvudsakliga. För att sammanfatta resultaten av uppsatsen baserat på dessa frågor, presenteras här en sammanfattning av de svar som uppnåtts. Således, hur tillämpas principer om desinformation, godtrogenhet och vaksamhet inom konspirationsteorier? I inledningen av uppsatsen framhålls att personer som fastnar i olika konspirationsteorier ofta betraktas som naiva och korkade, men som läsare av denna uppsats har detta synsätt har förhoppningsvis nu förändrats. Istället går det att argumentera för att dessa personer är offer för en brutal och hänsynslös informationskrigföring, där den mänskliga vaksamheten, som diskuteras av Mercier, spelar en allt viktigare roll än godtrogenheten. Mercier påpekar att den höga vaksamheten som människor visar ibland skadar mer än den hjälper. Detta fenomen blir mycket relevant när man betraktar konspirationsteorier, eftersom de fall som har undersökts visar att samma vaksamhet som tidigare hjälpt människan att på ett effektivt och flexibelt sätt navigera och identifiera pålitlig information samt pålitliga människor, nu istället håller människor fångna i uppfattningar och information som är helt opålitlig. Skickliga aktörer lyckas genom konspirationsteorier iscensätta en världsbild som får den mänskliga vaksamheten att vända sig mot traditionella nyhetskällor och allmänna ontologier och ideal.

QAnon-rörelsen utnyttjar sina följares rädsla och oro genom att spela på deras misstro mot regeringen och andra institutioner, och erbjuder en enkel förklaring till komplexa och skrämmande händelser som för många människor kan vara svåra att hantera utan en begriplig och enkel förklaring. Denna överensstämmelse med deras värderingar och övertygelser gör då sannolikt rörelsens påståenden desto mer övertygande och hjälper till att förklara varför dess anhängare är så motståndskraftiga mot bevis som motsäger deras tro. Genom echo-chambers, politisk vinkling och skickliga avledningsmanövrar i form av guidad apofeni fastnar människor som dras in och isoleras från omvärlden, vilket i sin tur bara leder dem tillbaka till QAnon.

Denna guidade apofeni har fått individer att se mönster och korrelationer i orelaterade sammanträffanden som inte finns och blåst upp helt obetydliga sammanträffanden till fullständiga sanningar och bevis för deras, i brist på andra ord, bisarra tro. Amerika är händelsernas epicentrum, och baserat på deras tvådelade politiska klimat och starka nationella identitet är det sannolikt enklare för något som QAnon att få fäste där, eftersom det redan finns enormt många laddade åsikter som florerar. Den strategiska användningen av militära termer, religion och kryptiska ledtrådar har gjort det svårt för många amerikaner att motstå

lockelsen av QAnon. Konspirationsteorier har genom skicklighet, på ett eller annat sätt, accepterat och representerat deras tidigare åsikter, vilket sedan leder dem till nya, mer extrema åsikter och ståndpunkter.

Det är sannolikt att alla människor på ett eller annat sätt vill se sig själva som goda och detta är något som QAnon erbjuder. Människor från olika grupper och ideologier kan förenas och tillsammans bli hjältar i kampen mot de satanistiska kabalerna, som enligt dem sannolikt utgör roten till all misär i världen. Alt-right, nazister, kvinnohatare, rasister och andra åsikter och grupper representeras av QAnon, men även "vanliga" människor som sannolikt inte skulle hålla med om vad dessa grupper står för, delar på QAnon. De är emellertid troligtvis inte fullt medvetna om detta. De betraktar sig själva som hjältar i kampen mot ondskan som QAnon tydligt har pekat ut för dem genom orelaterade ting såsom handgester eller smycken med ugglor på. Ju mer de tittar, desto mer tror de. De traditionellt "vanliga" människorna delar QAnon med de som i många avseenden pekas ut som extremister, men de gör det med tron att de representerar något gott och att de är med i den ultimata kampen mot det onda. I startskedet är det troligt att "det onda" för många av QAnons följare inte är någon satanistisk djup stat full av kabaler utan snarare det amerikanska demokratiska partiet.

Genom att med indirekta medel såsom ledrådar och utpekning av särskilda namn vinkla och visa upp det demokratiska partiet som ondskefullt, lyckas QAnon förvandla denna ondska till något mycket värre. Genom att lyfta fram Donald Trump som den kämpe som de "vita hattarna" har valt att strida mot denna djupa stat, lockar QAnon de människor som redan stöder Trump att gå med i något mycket större och binda sig till rörelsen. Tidigare i texten har Merciers argument nämnts, där han påpekar att människan är mer benägen att tro på något om det överensstämmer med vad de tidigare har trott på samt deras tidigare värderingar. Därför skulle många människor omedelbart avfärda QAnon om det var uppenbart att rörelsen var en republikansk rörelse. QAnon försöker därför tydliggöra redan i ett av sina första inlägg att denna kamp inte handlar om republikaner mot demokrater, utan i själva verket är en större kamp. Rörelsen bjuder in människor från alla bakgrunder och politiska ståndpunkter genom att ta avstånd från stigmat av politisk vinkling.

Med stor skicklighet implementerar konspirationsteoretikerna olika strategier för att manipulera människors vaksamhet till en punkt där endast konspirationsteorin kan accepteras som sanning. Konspirationsteorierna vänds mot traditionella medier, journalistik och den etablerade politiska ordningen, vilket skapar en känsla av ordning och mening i en kaotisk och osäker värld. Detta sker genom att teorierna erbjuder nyheter och budskap som verkar mer rimliga baserat på tidigare övertygelser. I konspirationsteoriernas värld spelar principerna för både godtrogenhet och vaksamhet en ständigt aktiv roll. Vaksamheten är avgörande och även personer fast i konspirationsteorier är svåra att stämpla som godtrogna. Istället luras de att vända och använda sin vaksamhet mot källor som tidigare ansågs pålitliga. Det kan hävdas att de är godtrogna mot vad konspirationsteorin påstår, men det är inte utan den strategiska förvriddningen och användningen av mänsklig vaksamhet som individer kan hamna i ett sådant stadiet.

Den andra, sekundära frågeställningen i uppsatsen har också besvarats genom uppsatsens gång, särskilt i avsnittet 3.2 "Materialets format i digitala medier - 4chan". QAnon-rörelsen har sitt ursprung på webbplatsen 4chan och frågeställningen undersöker om den mänskliga vaksamheten kan vändas till att lita på en opålitlig plattform som 4chan. Anonymiteten på

4chan gör det enkelt att sprida information utan ansvarsskyldighet och konspirationsteorier kan spridas snabbare och enklare än tidigare. Därför blir valet av just 4chan som den huvudsakliga digitala plattformen tydligt motiverat. Undersökts perspektivet av hur effektiv 4chan är när det gäller att sprida påståenden och budskap som majoriteten av människor skulle lita på, blir kopplingen mindre tydlig eftersom 4chan inte associeras med trovärdighet och sanning. Ändå visar historien av QAnon, genom de fallen vi undersökt, på tydliga fall där individer vänds till lita blint på de budskap som kommer från plattformen. Så svaret på frågeställningen blir att ja, den mänskliga vaksamheten kan vändas till att lita på 4chan som en pålitlig informationskälla.

Men vad är det då som får vaksamheten att anse 4chan som en pålitlig informationskälla? För det första lockas anhängare av konspirationsteorier till deras påståenden eftersom de passar in i deras befintliga världsbild, och rörelserna gör allt för att behålla sina följare i den världsbilden genom att strategiskt låsa fast följarna i enbart ett perspektiv och vända dem mot traditionella medier. Genom echo chambers fastnar individer i ett visst perspektiv och blir mer benägna att tro på den falska informationen, eftersom det är det enda perspektivet som konstant presenteras för dem på deras sociala medier. Så snarare än att få individer att lita på just 4chan handlar det om att strategiskt vända dem till att inte lita på något annat än 4chan. Genom att använda människors egna ontologier och trosuppfattningar kan konspirationsteorier peka ut de mer traditionella medierna som onda och förvränga perspektivet till att de själva utgör den enda pålitliga källan till information, då de strategiskt ställer sig på samma sida som deras målgrupp.

4chan är den första källan till de flesta av QAnons påståenden och även andra konspirationsteoriernas budskap. Men som analysen diskuterar är det sannolikt att faktumet att 4chan är den ursprungliga källan till informationen de tror på i stor utsträckning glöms bort eller aktivt undanhålls. Budskapen och påståendena omformuleras och sprids sedan vidare i andra mer etablerade sociala medier för att skapa en känsla av att QAnons budskap är "överallt" och något som alla talar om. Detta ökar också följarnas upplevda trovärdighet kring budskapen och ger dem en känsla av att de är en del av något större. En stark kollektiv gemenskap skapas som är svår att lämna, och när de väl är där är det påståenden och budskap från anonyma imageboards, som 4chan, som anses vara sanningen.

4.1 EV. VIDARE FORSKNING

En intressant aspekt att forska vidare inom hade varit att undersöka principer om godtrogen och vaksamhet i relation till ett QAnon fall som rör den ständigt pågående rivaliteten mellan Ryssland och USA. Van Badham lyfter ett fall från QAnons som handlar om att cirka fyra tusen twitterkonton, som ansågs vara aktiva QAnon-spridare, enligt FBI kom från ryska agenter som arbetade för att bidra destabilisera den amerikanska demokratin.¹²² Detta rapporterades ut i media och det hade varit intressant att undersöka vad som händer med den mänskliga vaksamheten hos en amerikansk patriot som helhjärtat tror på QAnon, när ett sådant avslöjande gjordes.

Att undersöka just begreppet godtrogenhet mer i detalj, i relation till olika former av kulter hade även det varit intressant och kanske främst i fallet om Jonestown. Hur kan en man lyckas kringgå den mänskliga vaksamheten och indoktrinera, något som rimligen i vissa aspekter kan kallas för godtrogenhet, till den grad att människor är villiga att ta sitt eget liv baserat på vad enbart en man påstår.

¹²² Badham, Van. (2022) s.165

4. Källor, material och litteraturlista

4.1 OTRYCKTA KÄLLOR

- Westmark, C.R. and McMahon, A.M. (2022) 'Identifying QAnon Conspiracy Theory Adherent Types', *New Political Science*, 44(4), pp. 607–627. Available at: <https://doi.org/10.1080/07393148.2022.2129927>.
- Gilbert, D. (2021) 'Over 30 Million Americans Believe in QAnon's Most Outrageous Conspiracy', *Vice*, 27 May. <https://www.vice.com/en/article/4avx99/over-30-million-americans-believe-in-qanons-most-outrageous-conspiracy>
- Berkowitz, Reed (2021) 'A Game Designer's Analysis Of QAnon', *curiouser institute*, 11 January. Available at: <https://medium.com/curiouser institute/a-game-designers-analysis-of-qanon-580972548be5> (Accessed: 14 March 2023).
- Mitchell, T. (2019) 'In U.S., Decline of Christianity Continues at Rapid Pace', *Pew Research Center's Religion & Public Life Project*, 17 October. Available at: <https://www.pewresearch.org/religion/2019/10/17/in-u-s-decline-of-christianity-continues-at-rapid-pace/> (Accessed: 6 April 2023).
- **Anthony Weiner Sentenced To 21 Months In Prison For Transferring Obscene Material To A Minor (2017)**. Available at: <https://www.justice.gov/usao-sdny/pr/anthony-weiner-sentenced-21-months-prison-transferring-obscene-material-minor> (Accessed: 14 March 2023).
- **United States Now. (2023) What Is a Q Clearance? .** <http://www.unitedstatesnow.org/what-is-a-q-clearance.htm> [Accessed: 13 March 2023]
- **Podsongs: Reed Berkowitz: a game designer's analysis of QAnon on Apple Podcasts (2021) Apple Podcasts**. Available at: <https://podcasts.apple.com/us/podcast/reed-berkowitz-a-game-designers-analysis-of-qanon/id1542261788?i=1000523609652> (Accessed: 13 March 2023).
- **Lehmann, Chris. 2023. QAnon Is the Latest American Conspiracy Theory.** *TheNation*. 6 februari [QAnon Is the Latest American Conspiracy Theory | The Nation](https://www.thenation.com/article/qanon-is-the-latest-american-conspiracy-theory/)
- **MEK programinnehåll | Göteborgs universitet (2021)**. Available at: <https://www.gu.se/studera/hitta-utbildning/mek-programinnehall> (Accessed: 20 March 2023).

- MacMillen, S.L. and Rush, T. (2022) ‘QAnon—Religious Roots, Religious Responses’, *Critical Sociology*, 48(6), pp. 989–1004. Available at: <https://doi.org/10.1177/089692052111063565>.
- **Ranking: military spending by country 2021.** (2021). Statista. Available at: <https://www.statista.com/statistics/262742/countries-with-the-highest-military-spending/> (Accessed: 14 April 2023).
- ‘The Cabal History, Members, Rise & Fall, Facts and Worksheets’ (2021) School History, 14 October. Available at: <https://schoolhistory.co.uk/early-modern/the-cabal/> (Accessed: 19 April 2023).
- **Definition of CONSPIRACY THEORY (2023).** Available at: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/conspiracy+theory> (Accessed: 19 April 2023).
- **The Psychology of Conspiracy Theories - Karen M. Douglas, Robbie M. Sutton, Aleksandra Cichocka, (2017).** Available at: <https://journals-sagepub-com.ezproxy.ub.gu.se/doi/10.1177/0963721417718261> (Accessed: 8 May 2023).

4.2 TRYCKTA KÄLLOR

- Mercier, Hugo (2020). *Not born yesterday: the science of who we trust and what we believe*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press
- Acerbi, Alberto (2019). *Cultural evolution in the digital age*. First edition Oxford: Oxford University Press.
- Badham, Van. (2022) . ‘*QAnon and On : A Short and Shocking History of Internet Conspiracy Cults*’ *Hardie Grant Books*.
- Pertierra, Anna Cristina (2018). *Media anthropology for the digital age*. Cambridge: Polity Press.
- Butter, Michael & Knight, Peter (red.) (2021). *Routledge handbook of conspiracy theories*. Abingdon, Oxon: Routledge
- McLuhan, Marshall (2003). *Understanding media: the extensions of man*. Critical ed. Corte Madera, CA: Gingko Press
- Henrich, Joseph Patrick (2017). *The secret of our success: how culture is driving human evolution, domesticating our species, and making us smarter*. Princeton: Princeton University Press
- Grimes, D.R. (2020) *The irrational ape : why we fall for disinformation, conspiracy theory and propaganda*. London: Simon & Schuster

- Singer, P. W. & Brooking, Emerson T. (2018). *LikeWar: the weaponization of social media*. First Mariner Books edition. Boston: Mariner Books, Houghton Mifflin Harcourt

4.3 BILAGOR

- *QAnon – The Conspiracy Theory So Whacky The FBI Has Declared It A Domestic Terror Threat* (2019) *HuffPost UK*. Available at: https://www.huffingtonpost.co.uk/entry/what-is-qanon_uk_5d4c2cb1e4b09e72974283be (Accessed: 14 April 2023).
- Project, T.Q.O. (2021) *The Making of QAnon: A Crowdsourced Conspiracy*, *bellingcat*. Available at: <https://www.bellingcat.com/news/americas/2021/01/07/the-making-of-qanon-a-crowd-sourced-conspiracy/> (Accessed: 14 April 2023).
- Hall, E. (2018) *What Is QAnon? Here's What You Need To Know About The Baseless Mega-Conspiracy Theory*, *BuzzFeed News*. Available at: <https://www.buzzfeednews.com/article/elliievhall/qanon-trump-rally-conspiracy-theory> (Accessed: 14 April 2023).
- Coaston, J. (2018) *QAnon, the scarily popular pro-Trump conspiracy theory, explained*, *Vox*. Available at: <https://www.vox.com/policy-and-politics/2018/8/1/17253444/qanon-trump-conspiracy-theory-4chan-explainer> (Accessed: 14 April 2023).
- Berkowitz, Reed (2021) 'A Game Designer's Analysis Of QAnon', *curiouser institute*, 11 January. Available at: <https://medium.com/curiouser institute/a-game-designers-analysis-of-qanon-580972548be5> (Accessed: 14 March 2023).